

STATISTIKA

N:o 3/1963

№ 59

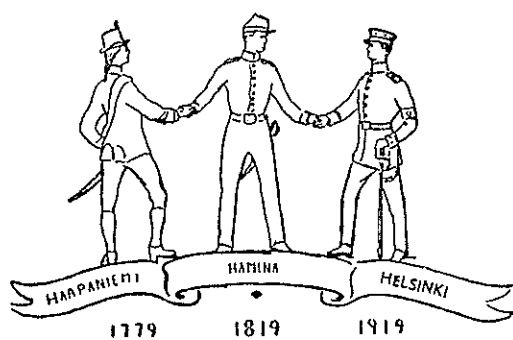
Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiö

TUKEKAA KADETTIKUNNAN AVUSTUSTOIMINTAA:

- lahjoittamalla Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiölle
- käyttämällä Kadettikunnan adresseja
- käyttämällä Kadettikunnan onnitteluja ja kiitoskortteja.

Adresseja sekä kutsu- ja pöytäkoritteja on saatavana kadettipiirien sihteereiltä ja Kadettikunnan toimistosta Helsingistä os. Fredrikinkatu 16. A. 11.

Vyötti miekan vyötärölle Lupeellenoa kylkiraudan

G. von Numers
— 1963.

Puolustuslaitoksen tunnuskuva

Tasavallan presidentti vahvisti syyskuun 20 p:nä 1963 puolustusministerin esittelystä antamallaan asetuksella käyttöön otettavaksi Suomen puolustuslaitoksen tunnuskuva. Yleistunnus on punaisen tornin päällikkeenä Suomen valtakunnan vaakunan leijona ilman ruusukkeita. Niissä tapauksissa, jolloin värejä ei käytetä, on torni musta ja leijona valkoinen.

Valtion monilla keskusvirastoilla kuten Rautatiehallituksella, Posti- ja lennätinhallituksella, Tullihallituksella jne. on jo aikaisemmin olleet omat yleistunnuksensa. Puolustushallinnon piirissä on käytetty painotuotteissa, leimoissa ja sineteissä valtakunnan vaakunan leijona-aihetta. Sen erilainen muotoilu on aiheuttanut melkoista kirjavuutta. Pääesikunnan esityksestä asetti puolustusministeri 26. 9. 1962 toimikunnan, jonka tehtäväksi määrättiin tutkia tunnuksen tarvetta sekä tehdä esitys kyseisestä tunnuksesta ja sen käytöstä.

Toimikunnan puheenjohtajaksi kutsuttiin osastopäällikkö J Korvenheimo ja jäseniksi everstilutnantit L Ekberg, E Korpikoski ja P Junntila sekä majuri A Heimonkoski. Asiantuntijana kuultiin professori Kauko Piristä. Mietinnössään toimikunta esitti vahvistettavaksi taiteilija G v Numersin laatiman ehdotuksen. Nyt viralliseksi vahvistettu tunnuskuva on lehtemme tämänkertaisena otsikkokuvana.

Taiteilija on tornilla halunnut kuvata vankaa ja pysyvää puolustusta. Iskuvalmis leijona vartioi tornia. Leijona on otettu hieman modernisoiden Kustaa Vaasan hautamonumentista. Kokonaisuutena tunnuskuva symbolisoi erinomaisesti puolustuslaitoksen luonnetta.

Tunnuskuva on suunniteltu käytettäväksi paitsi sineteissä, leimoissa ja painotuotteissa myös virallisissa lahja- tms. esineissä, joissa halutaan korostaa puolustuslaitoksen osuutta. Tämän lisäksi toimikunta on esittänyt tutkittavaksi voidaanko yleistunnuksen pohjalta valmistaa kaikissa puolustuslaitoksen virka- ym. puvuissa kannettava kankainen tai metallinen tunnus.

LÄNSIMAISIA KÄSITYKSIÄ KOMENTAJALLE ASETETTAVISTA VAATIMUKSISTA JA KOULUTUKSESTA

Jatkoa edelliseen numeroon

Koulutus Yhdysvalloissa

USA ylläpitää koossa tehokkaan, pienen ammattiarmeijan, joka kykenee nopeasti laajenemaan tarpeen tullen Kansalliskaartin (National Guard) ja järjestetyn reservin (Organized Reserve Corps) avulla. Amerikkalaisten mukaan nykyajaisen armeijan upseerin on saatava samanarvoinen erikoiskoulutus kuin missä muussa ammatissa tahansa.

Upseerin on kyettävä käsittelemään moninaisia sotilaallisia ongelmia, jotka koskevat joukon johtamista, esikuntatyötä ja muita henkilöstökysymyksiä, sekä hallintoa, suunnitelmia ja sotatoimia, tiedustelua, organisatiota, koulutusta ja huoltoa. Siksi: "kun hän etenee valitsemallaan uralla, on hänen tunnettava ongelmansa ei vain sotilaalliset puolet, vaan hänen on myös kyettävä oikealla tavalla soveltamaan koko operaatio kansakunnan poliittiseen ja taloudelliseen kokonaistilanteeseen".

Pitäen mielessä upseerilta vaadittavan sivistyksellisen ja ammatillisen päämäärän, Yhdysvaltain armeija valitsee parhaiten soveltuvat nuoret miehet ja antaa heille parhaimmat mahdolliset edellytykset päästä eteenpäin ammatissaan. "Jokainen kansalainen, joka on henkisesti ja ruumiillisesti terve ja moraalisesti sopiva, voi päästä upseeriksi vakinaiseen armeijaan, kansalliskaartiin tai reservijoukkoihin." Hänellä on oltava oppikoulusivistys, hänellä on oltava hyvä terveys, hyvä älykkyysosamäärä, oltava 18½—28 vuoden ikäinen ja oltava moraalisesti luja luonteeltaan. Hänellä on myös oltava suositus Upseerikokelaslautakunnalta (Officer Candidate Board), joka haastattelee kutakin hakijaa.

Toinen tärkeä osa upseereita tulee miehistön keskuudesta Army Officer Candidate School-järjestelmän kautta, jonka avulla tapahtuu asevelvollisten suora upseeriksi nimittäminen. Samoin voidaan pystyviä aliupseereita nimittää suoraan upseerivakansseille.

Tiettyjä siviilihenkilöitä ja teknillisiä erikoistuntijoita voidaan myös nimittää upseereiksi armeijaan jopa korkeampi-arvoisille vakansseille kuin tavallisesti on mahdollista, ja taloudellisesti

voidaan tukea niitä, jotka jo opiskelevat jotain erikois- tai teknillistä alaa. Reserviupseereista siirtyy myös upseereita aktiivipalvelukseen. Niille yliopistojen opiskelijoille, jotka ovat suoriutuneet erittäin hyvin sotilaskursseilta, tarjotaan aktiiviarmeijan nimityksiä.

Parhaiten tunnettu USA:n aktiiviupseerien koulu on United States Military Academy eli Yhdysvaltain Sota-akatemia West Pointissa. Sinne pyrkijän on läpäistävä erittäin ankara valinta ja sisäänpääsyttutkinto ennenkuin hän pääsee nelivuotiselle kurssille, joka on "hyvin suunniteltu ja koottu sotilaallisista ja yleissivistyksellisistä aineista, joilla tahdotaan varmistaa se että kunkin kadettin ne ominaisuudet ja taidot kehittyvät, jotka ovat välttämättömät hänen tasaiselle ja jatkuvalle kehitykselleen upseeriuralla".

Saatuana nimityksen aliluutnanteiksi heidät sijoitetaan eri aselajeihin avoinna olevien vakanssien ja henkilökohtaisten toivomusten mukaisesti.

Upseerikoulutus tapahtuu yhtenäisellä kurssilla aselajista, iästä, soveltuvaisuudesta ja aikaisemmasta koulutuksesta riippuen. Koulutusohjelma ja -aika on järjestetty ns Career Management Programme — koulutusohjelman mukaisesti siten, että kullekin upseerille suodaan tilaisuus progressiiviseen kehitykseen. Erityistä painoa pannaan sopivaan ja viisaaseen nimitysjärjestykseen, jonka vastuulliset paikalliset komentajat suorittavat. "Yleensä taistelevien aselajien upseerinimitykset kulkevat seuraavasti: yksi vuosi kiväärikomppaniassa, yksi vuosi raskasasekomppaniassa ja yksi vuosi pataljoonan tai rykmentin esikunnassa."

Huolto- ja hallinnollisten tehtävien upseerin ura on periaatteessa sama kuin taistelevien aselajien upseerienkin, paitsi että alussa tapahtuvan aselajikierroksensa jälkeen hän saa yksityiskohtaisempaa teknillistä koulutusta omiin tehtäviinsä. Kun upseeri etenee virkaurallaan ja saa enemmän kokemusta, hänen uransa kulku ohjataan korkeampaa koulutusta varten hänen kykyjensä ja suoritustensa mukaisesti. Hän käy yleisen sotakorkeakoulun (Command and General Staff College) ja Army War Collegen, joihin hän pääsee sisäänpääsyttutkinnon ja valinnan kautta. "Valitut armeijan

erityisalojen upseerit käyvät myös siviilikouluja, jotka tarjoavat eräitä erittäin hyviä mahdollisuuksia määrättyillä teknillisillä aloilla."

Viime aikoina on Civilian Schooling-ohjelma antanut armeijan upseereille tilaisuuden opiskella siviiliyliopistoissa ja suorittaa tutkintoja aina maisterinarvoon saakka. Ohjelma ei ole kahta vuotta pitempi ja: "tältä ajalta upseeri saa täyden palkan ja muut edut, ja armeija maksaa koulumaksut, kurssikirjat, tarvikkeet ja eräät tutkimustyöhön tarvittavat menot."

Tällaisen koulutuksen jälkeen upseeri tekee kolmen vuoden palvelussopimuksen sille alalle, jolle hänet on erityiskoulutettu, ja senjälkeen hänen uransa jatkuu normaalin kaavan mukaisesti aselajissaan.

Edellä esitetystä saa sen käsityksen, että USA:n armeija noudattaa erittäin monipuolista ja täydellistä järjestelmää antaakseen upseereilleen kunnollisen yleissivistyksen ja koulutuksen. Upseerin ura jaksotellaan ja suunnitellaan hyvin, ja upseereita valmistetaan henkilökohtaisesti niihin tehtäviin, joihin heillä on taipumusta ja joihin he soveltuvat.

Sotilaskasvatusmenetelmää on "parannettu, laajennettu ja suunnattu" tulevaisuuden sodan vaatimusten mukaisesti.

"The Civilian Schooling"-ohjelma antaa yllykkeen niille upseereille, joilla jo on tarvittavat vähimmäistiedot ja jotka ovat kiinnostuneet niiden akateemisesta kehittämisestä.

"Sen lisäksi, että yksityisen upseerin mahdollisuuksia armeijassa lisätään panemalla erityispainoa kasvatukseen ja ammatti- sekä teknilliseen taitoon, ohjelma tarjoaa myös mahdollisuudet atomiajan armeijan vaatimiin tehtäviin."

Neuvostoliiton koulutusjärjestelmä

Neuvostoliiton armeijan koulutusjärjestelmän yksityiskohtia ei juuri tunneta, ja yleisistä tietolähteistä voidaan saada irti vain niukasti. Mutta voidaan olettaa, että sikäläinen menetelmä ei ole mitenkään vallankumouksellinen, ja yleensä se on muiden Euroopan armeijoiden mukainen, erityisesti Saksan armeijan tyyppinen.

Upseerit tulevat ja nousevat miehistön keskuudesta, Suvorov-kouluista ja Sota-akatemiasta, jossa he saavat loppukoulutuksen upseerinimitystä varten.

Kaikki upseerit saavat jalkaväen peruskoulutuksen ja heidän on oltava perillä myös muiden aseiden ja aselajien toiminnasta.

Normaalin, omissa aselajikouluissa saadun koulutuksen lisäksi upseerit käyvät Frunze'n Sota-akatemian (Sotakorkeakoulu) ja Voroshilovin korkeamman Sota-akatemian (Kansallinen Puolustuskorkeakoulu) saadakseen korkeamman komentaja- ja esikuntakoulutuksen.

Jos verrataan neuvostoliittolaista järjestelmää amerikkalaiseen, todetaan, ettei Neuvostoliitossa panna erityisempää painoa akateemiseen koulutukseen.

YHDISTELMÄ

Tässä esityksessä on pyritty löytämään eräitä johtamisominaisuuksia ja komentajan perusvaatimuksia, jotka ovat taanneet käydyissä sodissa eräille komentajille tietyissä olosuhteissa menestyksen. Niillä saattaa siis olla yleistettävää merkitystä myös tuleville komentajille.

Johtopäätöksinä tarvittavista ominaisuuksista voitaisiin todeta, että tulevien armeijan johtajien on oltava lujia, nopeasti ajattelevia ja päättäviä, peräänantamattomia luonteeltaan sekä tarpeellisen itseluottamuksen omaavia, ja ennen kaikkea oltava perusteellisen koulutuksen saaneita.

On oltava sekä joukkojen komentajia, joilla on "jalat maassa", ts ovat realistisia, lujia velvollisuuden ja kurin miehiä sekä toisaalta esikuntaupseereita, jotka kykenevät "johtamaan strategisia sotatoimia" sekä käsittelemään eri asteisia yhtymiä ja pystyvät hallinnolliseen koordinointiin. Huolimatta yleistämisaarasta sekä siitä, että kunkin maan olosuhteet ja mahdollisuudet ovat erilaiset, voidaan johtopäätöksenä todeta, että länsimaissa on kehittymässä mielipiteitä, että tulevaisuuden upseerin ura voisi olla suunnilleen seuraavainen:

— Rykmenttipalvelusta ja oman aselajinsa koulujen käyminen ensimmäisen ja seitsemännen palvelusvuoden kuluessa. Erilaista joukkojen parissa tapahtuvaa ja esikuntapalvelusta. Sotakorkeakoulun käynti sekä siviiliyliopistossa opiskelua kahdeksannen ja kolmannentoista vuoden välillä. Maanpuolustuskorkeakoulu sekä korkeampia tehtäviä esikunnissa ja joukoissa samalla tehden tieteellistä tutkimusta jostakin erityisaiheesta neljännen ja kahdeksannen vuoden välillä. Ja lopulta Kansallisen Puolustuskorkeakoulun käyminen vaatimien opintojen parissa sekä tieteellistä tutkimustyötä siviiliyliopistossa kahdeksannen ja kolmannentoista vuoden välillä. Toisin sanoen 21. ja 47. ikävuosiensa välillä upseerien on suoritettava loppuun sotilaalliset opintonsa asteittain, niin että he ovat suhteellisen nuoria ja energisiä nimitettäväksi korkeampiin komentajatehtäviin.

Tulevaisuuden armeijan johdon on muodostuttava nuorista ja kokeneista upseereista. Lisäksi olisi pääsyutkinnot kaikkiin korkeampaa opetusta antaviin kouluihin järjestettävä oikeassa hengessä johdetun kilpailun pohjalla eikä valintaa ole suoritettava nimitysten perusteella. Täten vain tarkokkaat ja kykenevät upseerit oikeutetaan tällaisiin korkeampiin opintoihin.

Kaikki yllämainitut vaatimukset saavuttaakseen armeijalla

— on oltava hyvin ankara sisäänpääsymenetelmä, jossa on otettu huomioon kaikki näkökohdat aina kolmannentoista palvelusvuoteen asti,

— on oltava valikoitu ja suunniteltu ura niille miehille, joista ilmeisesti tulee hyviä kenttäkomentajia ja korkeampia suunnittelijoita,

— on organisoitava opiskelu niitä valittuja upseereja varten, joilla on erikoistaipumukset suorittaa yliopistoissa akateemisia ja teknillisiä opintoja seitsemännen ja kolmannentoista palvelusvuoden aikana, ja lopulta

— on koulutettava ne, joilla on kykyä työskennellä historiallisen ja sotatieteen tutkimuksen parissa.

Rauhan aikana armeijan on valmistauduttava seuraavaa sotaa varten. Upseerit on koulutettava ja kasvatettava sen mukaisesti. Mikään koulutus ei voi olla täydellinen, ellei siihen sisälly sekä akateemista että teknillistä koulutusta samanaikaisesti.

Aseiden ja materiaalin kehittäminen on hyödyntä, ellei ole hyviä johtajia niitä kunnolla käyttämään.

Vain sellaiset johtajat, joilla on sisua ja taitoa, voivat saada parhaan irti niistä miehistä ja välineistä, jotka kansakunta asettaa heidän käytettäväkseen.

Joukkojen johtaminen taistelussa ja maan voimavarojen valjastaminen totaaliseen sotaan ei ole pelkästään mekaaninen prosessi. Johtajien on käsiteltävä inhimillisiä olentoja ja siten kohdata monia tuntemattomia tekijöitä.

"Sota ei ole pelkästään mekaanisten, kemiallisten tai ydinvoimakaavioiden muodostama hengen tiede, vaan myös tiedettä, jossa inhimilliset olemot reaktioineen on otettava eri olosuhteissa huomioon."

Parhaiten voitaisiin tulevaisuuden upseeri ehkä nähdä seuraavassa:

"Upseerilla on oltava henkistä joustavuutta ja mielikuvitusta käyttääkseen parhaiten hyväkseen nykyaikaisen teknologian luomaa kehitystä. Hänen ei kuitenkaan ole kadotettava sotilaan sieluaan laboratoriossa. Ennenkaikkea hänellä on oltava aitoutta ja luonnetta, moraalista uskoa ja sitkeyttä ja taistelutaitoa. Nämä ovat korkeita ominaisuuksia, mutta niiden on oltava tulevien komentajiemme ominaisuuksia ja ne ovat aina olleet suuren sotilaan tunnusmerkkejä."

Nykyhetken armeijaa ja kaikkea sitä, mitä siihen kuuluu, ei voida erottaa kansakunnan elämän päävirtauksista. Armeija ja kansa ovat aktiivisia osapuolia. Kansa kokonaisuutena odottaa armeijalta apua ja johtajuutta kaikkina aikoina ja tietenkin erityisesti hädän hetkellä.

"Armeija ei voi säilyttää asemaansa eikä vaikuttaa kansakunnassa, ellei sitä johda erinomainen ryhmä nuoria ja loistavia johtajia, jotka ovat kaikissa olosuhteissa siviilijohtajien veroisia sekä julkisessa että yksityisessä elämässään ja jotka täysin kykenevät omaksumaan kansallisen puolustuksen tehtävän sen laajimmassa mielessä."

Lopuksi on muistettava, että sotilaallinen johtajuus on aina erilaista kuin siviilijohtajuus ja että pelkkien akateemisten oppiarvojen kokoaminen ei varmista sitä, että armeijalla on hyvin koulutettujen kyvykkäiden ja selkeästi ajattelevien upsee-

rien muodostama élite, parhaimmisto. Opillinen pohja auttaa luomaan sellaisia kunnan upseereita, joita toivomme omistavamme tulevaisuuden armeijassa. Mutta aivojen lisäksi tarvitaan jänteitä ja tiedettä, sydäntä ja luonnetta, ne luovat hyvän sotilasjohtajan.

"Suokoon Jumala, että periaatteen miehet ovat johtajiamme."

KÄYTETYT LÄHTEET:

Barclay, CN:

The General and His Troops,
(Army Quarterly October 1961)

Brunner, K:

Yrityksen johtamisella ja sodankäynnillä on monia yhtymäkohtia, (NZZ. Lyhennelmä)

Joubert, P B:

War & the Historians,
(Daily Telegraph, Letters to the Editor)

Majumdar, B N:

The Selection and Training of Officers in a Modern Army,
(The Army Quarterly and Defence Journal, Vol. LXXXIII, No. 1, October, 1961)

Pemberton, R F:

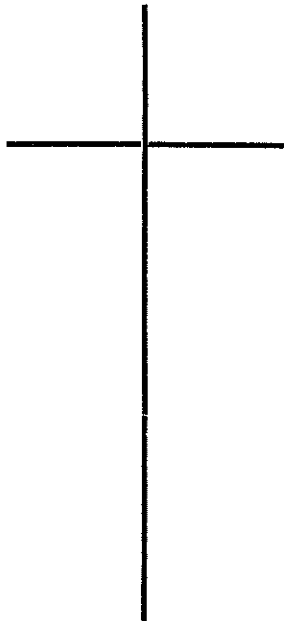
Higher Military Commander in War,
(Royal Air Force Quarterly,
Vol. 5, No. 2, April 1953)

Slim, W:

Higher Command in War,
(Lecture in University of London, 22. 10. 1952)

suomalaisen kotien suoja

KESKINÄINEN HENKIVAKUUTUSYHTIÖ
SALAMA
Vakavanainen suomalainen suuryhtiö

IN MEMORIAM

Luutnantti
Tapio Antero Mäkinen
* 8. 9. 1933
† 28. 3. 1963
Kadetti n:o 618
29. me kurssi

Everstiluutnantti
Henrik Joakim Salomies
* 12. 3. 1917
† 22. 5. 1963
Kadetti n:o 2320
26. kurssi

Majuri
Jouko V J Pukkila
* 24. 1. 1922
† 2. 6. 1963
Kadetti n:o 2579
26. kurssi

Eversti
Jaakko Moilanen
* 19. 1. 1901
† 10. 6. 1963
Kadetti n:o 303
5. kurssi

Majuri
Mauno Linnakorpi
 * 15. 8. 1909
 † 14. 6. 1963
 Kadetti n:o 1060
 16. kurssi

Majuri
Juho Kyösti Hulkkonen
 * 1. 12. 1918
 † 21. 6. 1963
 Kadetti n:o 1812
 24. kurssi

Majuri
Viljo Kalervo Katainen
 * 2. 8. 1915
 † 22. 6. 1963
 Kadetti n:o 1516
 21. kurssi

Yliluutnantti
Kauko Veikko Nykänen
 * 14. 1. 1919
 † 7. 8. 1963
 Kadetti n:o 2547
 26. kurssi

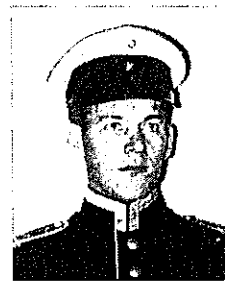
Eversti
Nils Göran Kraemer
 * 6. 12. 1903
 † 8. 8. 1963
 Kadetti n:o 291
 5. kurssi

Everstiluutnantti
Hannu Väänänen
 * 9. 6. 1903
 † 16. 8. 1963
 Kadetti n:o 443
 8. kurssi

Kapteeni
Erkki Tapio Tauria
 * 21. 2. 1918
 † 18. 8. 1963
 Kadetti n:o 2333
 26. kurssi

Yliluutnantti
Kalle Erik Susi
 * 27. 4. 1934
 † 18. 9. 1963
 Kadetti n:o 3859
 44. kurssi

Kapteeniluutnantti
Nillo Olavi Huttunen
 * 6. 10. 1903
 † 4. 10. 1963
 Kadetti n:o 16
 2. me-kurssi

Everstiluutnantti

Y TEHOLA

Kadetti n:o 1473

Meidän

aikaan

Kahdeskymmenes kadettikurssi
1936—1938

Toukokuun 18. pnä kokoontui XX Kadettikurssi upseeriksi ylentämisenä 25-vuotispäivän ja kadettivuosiin liittyvien muisteloiden merkeissä tavanmukaisesti Munkkiniemessä entisessä kadettikoulussa.

Neljännesvuosisadan kokemusrikkaiden vuosien vanhentaminakin, vyötäröltä tukevoituneempina ja mieliltämme rauhoittuneempina mielihyvin palautamme mieliimme 3. 6. 1936 alkaneiden ja 16. 5. 1938 upseeriksi ylentämiseen päättyneiden iloisten kadettivuosien tapahtumia.

95 upseerin uraa elämäntyökseen suunnittelevaa reservin luutnanttia, vänrikkiä ja upseerikokelasta ilmoittautui tuolloin Herralle Vanhemmalle, päivystävälle kadetille. 88 näistä ilmoittautuneista ylennettiin samanaikaisesti aktiiviupseeriksi. Kolme kadettia erosi kesken kurssia siirtyäkseen siviilielämän palvelukseen, kolme valmistui upseeriksi vasta myöhemmillä kursseilla ja yksi joukostamme sai läisykutsun.

Paljon oli tässä joukossa tuttuja kouluvuosilta, paljon asevelvollisuus- ja palvelustovereita, mutta monta oli sellaista, joita ei ollut koskaan tavannutkaan. Joukkomme koostui 37 eri ammattialaa edustavien isien pojista. Maanviljelijän poikia oli 17, liikemiehen poikia 13, rautatieläisen poikia 9, kansakoulunopettajan poikia 7, papin poikia 4. Lisäksi voidaan todeta, että professorin, arkkitehdin, lääkärin, insinöörin ja apteekkarin poikia näytti upseerin ura kiinnostaneen tuolloin yhtäläillä kuin muurarin ja työmiehenkin poikia. Yli puolet kurssistamme oli maaseudun kasvatteja Karjalasta, Uudeltamaalta, Pohjanmaalta, Varsinais-Suomesta, Hämeestä ja Savosta.

Mitä lieneekin väikkynyt itse kunkin mielessä tuona kesäkuisena päivänä, tuon salaperäiseltä, mutta silti kiehtovalta tuntuneen kadettikoulurakennuksen rappujen nouseminen oli varmaan meistä kaikista mukavaa, sillä enteilihän tämä jo tässä vaiheessa nuoren miehen hartaimpien toiveiden täyttymistä.

Vanhemman kurssin kadeteista kadettiväpeli Lahdenperä, joukkueiden varajohtajiksi nimetyt sekä lentäjäkadetit olivat ilmoittautumispäivänämme koululla. Ilmeisesti juuri tästä sekä joukkueen varajohtajien armollisesta ohjauksesta ja väpeli Raudan hyvästä "tuulesta" joutuin me saatoimme ilman suurempia viivytyksiä pukeutua kadetin soppaan ja yksilöinä sulautua yhtenäiseksi harmaaksi joukoksi.

Innostuneina ja vastaanottovalmiina seurassimme elämää ympärillämme. Herrojen Vanhempien kadehdittava esiintymisvarmuus ja ylemmydentuntuinen asennoituminen meihin, "tiivistyneeseen usvaan", nostatti ainakin osassa meistä alemmuudentunteemme aivan huippuun. Tällöin, arvoasteista saamastamme tietoudesta huolimatta ei ollut ollenkaan epäselvää, etteikö

XX kadettikurssi entisen kadettikoulun portailla 18. 5. 1963

Herra Vanhempi Kadetti olisi todella ollut armeijan mahtavin herra.

Tällaisen pelonsekaisen ihailun vallitessa alkoi nuoremman kadetin Munkkiniemen arkipäivä sulkeisharjoituksineen, erilaisine tarkastuksineen ja leirillelähtövalmisteluineen. Kiireen kummallinen kasaantuminen ensimmäiseen viikkoon tietenkä ihmetytti. Kuvaavaa oli, että tupakkamiehet päivisin eivät ehtineet nautintonsa tyydyttämisessä tupakan sytyttämistä pitimmälle, kun jo oli uutta puuhaa tiedossa. Kyllä tupakat säästyivät, mutta tikkuja meni sitä enemmän.

Koittihan aikanaan leirillekin lähtö, mutta ei enää Pääskylahden. Tykkimiehille tutusta "raskaan" parakkikylästä Perkjärven leirialueella tuli leiriharjoitustemme tukikohta. Junamatka Perkjärvelle ja sieltä pyörämarssi leirille onnistuivat tietenkä kommelluksitta. Kiivastahtinen koulutuksemme alkoi jälleen sulkeisharjoitteleineen, jopa aselajikoulutuksineen heti majoittumis- ja ympäristön siivoustoimenpiteitä seuranneena päivänä.

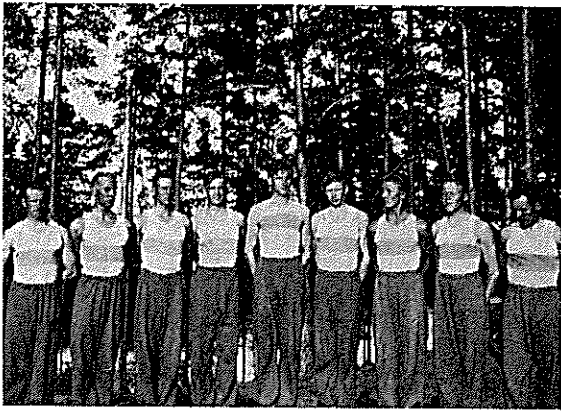
Vanhemman kadettikurssin tykistökadettien saapuminen leirille vähän myöhemmin oli tiedossamme, joten "tuntemattoman" odotuksessa "simpun" muutenkin nopeatahtisessa sydämessä kohosi lyöntien tiheys huomattavasti. Vaikka herrojen vanhempien tapaaminen oli tavanomaisen ystävällinen, heidän saapumisensa ainakin vapautti meidät turhasta jännittämisestä. Tässä vaiheessa Landtman hankki itselleen Baby-tunnuksensa samoin kuin moni ratsuväkiprikaatin kasvatti sai tuta perinteen kiusallisen painon takataskussaan hevosenkengän hokkien ja

kaviokoukun hakiessa elintilaa nuoren kadetin takalistosta. Tämän ajan harrastuksiin voitaneen lukea myös Linkolan ja Kuoppamäen rikivedyn polttopuuhailet, joiden yksityiskohtaisempi selvitys on varattava Linkolan itsensä tehtäväksi.

Aikaisempien kadettikurssien leiriharjoitukseen Pääskylahdessa kuulunut kartanpiirustus oli meiltä jätetty pois. Sitä tehokkaammaksi muodostuikin sitten kenttälainnoittamisen opetus Mikkelijärven hiekkaharjanteilla. Silloin selvisivät tuliasemien rakentamisen, ampumahaudan vahvistamisen, mineeraamisen ja joillekin 5x5x5 m:n suuruisen jääkellarin kaivamisen salaisuudet.

Tämän jääkellarin tarpeellisuus todettiin erään käskynjaon yhteydessä Mikkelijärvellä. Jalkaväen kadeteille annettiin käsky hakea kannukset parakkikylästä ratsastuskoulutuksen alkamisen johdosta. Ratsuväen ja tykistökadettien mielessä assosioitui kuva jalkaväen kadettien erästä aikaisemmasta ratsastuksesta, jolloin eivät kaikki tahtoneet löytää takaisin leirille kun hevonen vei miehen minne tahtoi. Nauruhermojen hillintä käskynjaollakaan ei onnistunut kaikille, joten puolikymmentä kadettia joutui käyttämään vapaa-aikansa kellarintekoon saamatta sitä koskaan valmiiksi.

Telttamajoitukseen veden äärelle siirtyminen kuivasta ja pölyisestä parakkikylästä muodostui miellyttäväksi vaihteluksi. Lyhenihän matka uintipaikalle melkoisesti ja tarkoitukseen sopivan maastoradan puuttumisen takia "ennätystehtailut" Grand Prix-ajoissa tietenkä loppuivat. Kirkasvetinen Mikkelijärvi jäi muutenkin

Kad-alik Knuutilan johtama urheilujoukkue Valkjärvellä

mieleen erinomaisena uinti- ja soutukilpailujen suorituspaikkana.

Perkjärven kesän muistoihin liittyvät myös elämykset ja mielikuvat "Anttolan marssista". Heinäkuun helteessä Perkjärven tiellä nähtiin monenlaista marssin tyylinäytettä. Kauko Heikkilä voitti marssin, Mikko Sisto kantoi kiiveä, Veikko Sauru joutui sairaalaan ja kaikki me olimme rampoja seuraavana päivänä Mikkelijärvellä.

Nopeasti tuntuivat kesäiset päivät kuluneen ja ensimmäinen leirikautemme päättyi urheilukilpailuihin ennen kesälomien alkamista. Koulumme sisäisten, joukkueiden välisten kilpailujen lisäksi kesän kuluessa ympäristöpitäjien kesäjuhlien yhteyteen liittyneet urheilukilpailut olivat keskuudessamme myös erittäin suosittuja.

Onnellisesti päättyneen kesäkauden jälkeen jatkui koulutuksemme Munkkiniemessä. Teoreettisten oppituntien lomassa saimme edelleen sulkeisharjoittelua urheilukentällä ja taistelukoulutusta maastossa, jossa nykyään kohoavat uudet kaupunginosat, kuten Tullinpuomin ja Munkkivuoren alueet. Vasta tällöin tutustuimme myös kenraali Hjelmaniin ja hänen opetuksensa luokalla. Lukuisat olivat hänestä kertovat ja korviimme kantautuneet tarinat, mutta kertaakaan niissä ei syyllistytty tahdittomuuksiin. "Ukko" poikkeuksetta säilytti gentlemanniopettajan aseman. Tästä varmasti johtui, että me olimme innostuneita ja myös opimme mm asettamaan tasopöydän "maastopisteen yli, piirtämään maastoprofiileja ja kuvaamaan korkeussuhteita korkeuskäyrien avulla". Tietenkin oivalsimme käyttää hänen avuaankin hyväksemme, ja tuhkakupin asettaminen valmiiksi opettajan pöydälle johti toivotuun tulokseen: "Kadetit saavat tupakoida"!

Rinnan sotilaskoulutuksemme kanssa jatkui jo ilmoittautumisesta alkanut käyttäytymiskoulutuksemme huipentuen marraskuussa kadettikasteeseen, kadettilupauksen antamiseen ja vih-

doin Hotelli Seurahuoneella vietettyyn sarkajuhlaan.

Toisen kesäkauden vietimme jo vanhempina kadetteina joukko-osastoissa erikoiskoulutuksen merkeissä. Kurssistamme kadettiväapeliksi tulut M. Sisto ja nuoremmille kadeteille joukkueen varajohtajiksi nimetyt viettivät kesän Parolassa, jonne myös kurssimme jalkaväikadetit saapuivat elokuuksi raskasase-ammuntoja suorittamaan. Täällä jatkuivat heidän jo Helsingissä maneesissa aloittamansa, eversti Forsellin pitämät ratsastustunnit.

Traditioiden isä Hartikainen, ikäpresidentti Rantanen ja Lotja-Puavo Saari saivat perintönsä aikanaan yksimielisissä vaaleissa ja luovuttivat ne vuorostaan jälkeensä tuleville kadettipolville.

Jokavuotiset pyörä- ja hiihtoretket jäivät kadettivuosiemme mieliinjäviksi elämyksiksi. Maastoon ja asujameen tutustumisen ohessa retket olivat rasittavuudesta huolimatta virkistäviä ja niistä riittää aina muistelemista ja naurussasuin kertomista.

Perkjärven kesänä pyöräretki suoritettiin Länsi-Kannakselle ennen Mikkelijärvelle siirtymistä. Kaaderikesänä toimeenpantiin pyöräretki kesäkauden lopussa joukko-osasto- ja Parolavaiheen jälkeen Itä-Kannakselle.

Edellisen retken nimet, kuten Terijoki, Kuokkala, Rautu ja Pölläkkälä sekä jälkimmäisen Valkjärvi, Pyhäjärvi, Käkisalme, Imatra ja Viipuri palauttanevat mielikuvia monista pyöräretkiemme enimmäkseen miellyttävistä vaiheista.

Hiihtoretkemme helmikuulla suuntautuivat vastaavasti Laatokan Karjalan lumisille seuduille. Ensimmäisen hiihtoretkemme tutustumiskohteena oli Suojärvi ympäristöineen. Tähän retkeen liittyvä junamatka jäi erityisesti mieleemme, sillä seurasimmehan mielenkiinnolla radiointia eduskuntatalosta. Tasavallan presidentin vaalit olivat parhaillaan menossa ja ju-

Hiihtoretki Vieksingin saloilla v 1938

Saapuminen Korpielän kirkonkylään

nassa ollessamme totesimme Kyösti Kallion tulleen valituksi presidentiksi, joka runsaan vuoden kuluttua oli suorittava ylentämismme ja nimittämismme upseereiksi.

Toinen hiihtoretkestämme suuntautui Korpielän, Suistamon, Harlun alueille ja antoi itse kullekin omakohtaisia elämyksiä näistä jo enemmän rintamaihinkin liittyvistä alueista.

Yhteistoimintaa ylioppilaspireihin ei voida sivuuttaa kurssimme vaiheita muisteltaessa. Vierailut vastavierailuineen olivat tavanmukaiset eivätkä hilpeätkään yhdessäolot olleet mitenkään harvinaisia. Mm syksyllä 1937 olivat polyteekkarit kutsuneet meidät Polille ns rauhanjuhlaan, koska vietettiin merkkitapausta polyteekkarien uuden laulukirjan ilmestymisen johdosta. Tästä oli pilkkalaulu kadeteista jätetty pois. Noin 80 kadettia osallistui vaihtelevalla menestyksellä tähän rauhan, yhteisymmärryksen ja ratkiriemun juhlaan, jossa henki oli korkealla.

Kadettivuosiemme Munkkiniemi-vaiheeseen kuuluvat osanottomme myös akateemisiin kilpailuihin. Paljon oli meitä massasuunnistuksessa mukana ja lukeutuipa akateemisten murtomaajuoksun mestari J Manner ja toiseksi sijoittunut Ville Luhtamakin joukkoomme.

Opettajakuntamme oli pääpiirtein pysyvä. Ainoastaan kapt Öljymäki siirtyi pois ennen kurssimme päättymistä. Kuvassa olevasta opettajakunnasta puuttuvat kapteenit Olanterä ja Aalto ja vain luutnantti Arimo opettajakunnastamme on vielä ns aktiivipalveluksessa mukana. Tuntiopettajinamme on mainittava venäjän kielessä eversti Ropponen ja maisteri Pärssinen, saksan kielessä eversti Voss ja matematiikassa tohtori Kuuskoski ja maisteri Levanto.

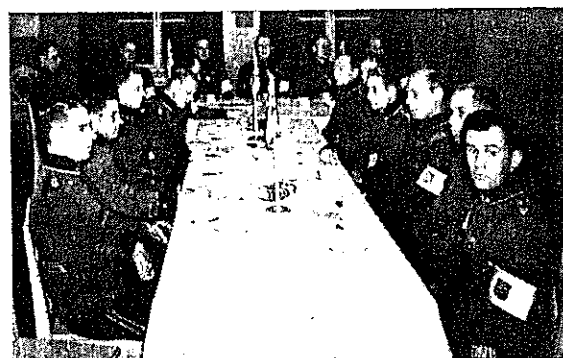
Vuoden 1938 kevättalvi kului rauhaisasti lopputenttien, Stockmanille tai Seligssonille tapahtuneiden pukujen sovitusten, paraatiharjoitusten ja ylentäjäistanssiaisten järjestelyjen merkeissä.

Tykistökadeteilla oli vielä talviammuntansa Perkjärvellä maaliskuussa, jolloin pakkaneen nipisteli siinä määrin, että jopa nuotioiden sytyttäminen osoittautui välttämättömäksi ammuntojen väliaikana kohmettuneiden jäsenten sulattelemiseksi.

Koittihan vihdoin suuri päivämme 16. 5. 1938. Ylennys- ja nimityspäivänämme vietettiin vapaussotamme päättymisen 20-vuotisjuhlapäivää jopa puolustusvoimain suurparaatein Suurtorilla. Itse marsalkka Mannerheim otti paraatin vastaan. Tällaisen päivän juhlintaan päättyivät samalla meidän huolettomat kadettivuotemme.

Adlonissa vietetyissä tanssiaisissa esiinnyimme jo upseereina. Tästä alkoivat kurssimme päätäneiden upseereiden kohtaloiltaan erilaiset elämän vaiheet. Seuranneet sotavuodet vaativat 22:n kadetti- ja upseeritoverimme hengen ja 11 joukostamme kuoli aivan liian nuorena. 30 miestä on jo siirtynyt siviilielämän palvelukseen ja 25 jatkaa yhä työtään puolustuslaitoksessa: Yksi kenraalimajurina, 7 everstinä, 11 everstilutunantina ja 6 majurina.

Näin 25 vuoden jälkeen kadettivuosiemme ja välittömästi niitä edeltäneitä aikoja muisteltaessa havaitsemme silloin vallinneen voimakkaan ihanteellisuuden ja tietenkin tämän vaikutuksen aikamme nuorisoon. Tämä ja kunnioitettujen esikuvien vaikutus on ollut ratkaiseva elämänuramme valintaan. Missä määrin se on vastannut itsekunakin toiveita, riippuu siitä, mistä näkökulmasta haluamme sitä tarkastella. Joka tapauksessa haluaisin uskoa, että aikoinaan valmistuminen upseerin uralle oli kaikkien meidän kohdalla oikea elämäntyön valinta, sillä niidenkin osalta, jotka ovat löytäneet uuden työnsarkansa siviilielämän piiristä, upseerin ura on ollut siunaukseksi heidän nykyisessäkin asemassaan.

Opettajakuntamme v 1936. Pöydän päässä eversti Salmio.

Suomalaiset soturit vierailla faikfelukenfillä

majuri
N Lappalainen

"Ja ratsuamme Nevan vuossa juotettiin,
se ui kuni häihin yli Weikselinkin,
se kalpamme kostavan Reinille toi
ja Tonavasta keisarin maljan se joi"

Ylläolevat suomalaisen ratsuväen marssin ylväät sanat samoin kuin Porilaisten marssi ja monet muutkin sotilasarssimme muistuttavat meitä jatkuvasti siitä, että suomalaiset joukot ovat hankkineet kansalleen kuolematonta sotilasmaitta myös suurilla sotakentillä. Ne ovat merkkinä myös siitä, että suomalaisen soturin jalka on polkenut kotimaan rajojen ulkopuolella varsin pitkän ja raskaan taipaleen vuosisatojen aikana. Maineemme sotilaskansana juontaakin alkunsa jo 1500—1700 luvuilla eri Euroopan maihin tapahtuneilta sotaretkiltä.

Tässä nyt alkavassa kirjoitussarjassa on pyritty esittämään kootusti suomalaisten joukko-osastojen kaikki tärkeimmät vaiheet vierailta sotakentillä neljän vuosisadan ajalta. Yleiskuvauksen lisäksi on esitetty ne syyt, jotka ovat johtaneet suomalaisten sotilaiden palveluun kotimaan rajojen ulkopuolella ja sen merkitys. Erityisesti on haluttu saada esille niitä tekijöitä, jotka ovat vaikuttaneet suomalaisen soturimaineen syntymiseen. Samoin on pyritty esittämään ne vaikeudet ja kärsimykset, jotka suomalaisten soturien on näillä sotaretkillä täytyneet kestää, ja miten he ovat niistä suoriutuneet. Esitetyt sotaretket ovat samalla osa poliittista historiaa ja näin ollen tässäkin mielessä sotilaille erityisen mielenkiintoista tutkittavaa.

Aiheen laajuuden takia on tarkastelun kohteeksi voitu ottaa vain maamme kannalta tärkeimpiin tai muuten merkittävimpiin sotaretkiin osallistuneiden suomalaisten joukko-osastojen vaiheet. Kokonaiskuvan saamiseksi on lopussa tarkoitettu lyhyesti selvittää muidenkin suomalaisten joukkojen palvelua kotimaan rajojen ulkopuolella.

Käytettävissä olleen lähdeaineiston niukkuus on pakottanut eräissä tapauksissa liialliseenkin pääpiirteisytyteen. Tarkoituksena on kuitenkin ollut pysytellä yleiskuvauksessa, sillä toisaalta yksityinen sotaretkikin on saattanut olla aiheena useisiin muistelmateoksiin.

Kirjoitussarjan aloittaa 1500- ja 1600-luvun vaihteessa Venäjää vastaan ja osin sen kanssa liitossa käytyjä sotia koskeva esitys. Tätä aikaisemmin suomalaisia yksiköitä lienee osallistunut maan rajojen ulkopuolella vain pohjoismaiden seitsenvuotiseen sotaan, ellei pakanuuden aikaisia ryöstöretkiä oteta lukuun.

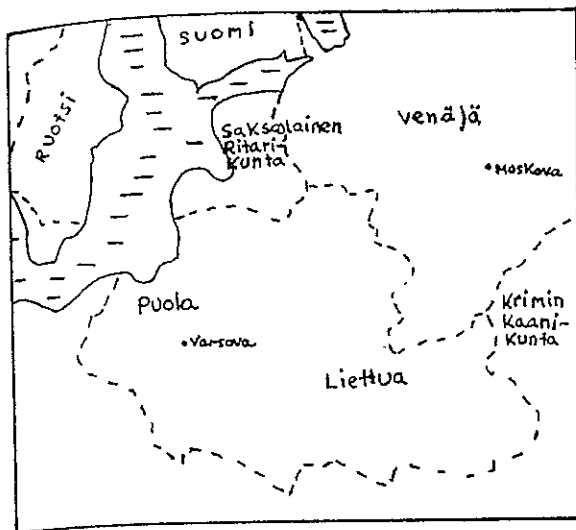
Vuosisatavuotinen Venäjän sota ja de la Gardien Venäjän retket vu 1570—1615

I Yleistilanne

Venäjän tsaari Iivana IV otti 1500-luvun loppupuolella tehtäväkseen valtakuntansa laajentamisen. Tässä mielessä hän käänsi huomionsa myös Suomeen ja Baltian maihin. Tästä aiheutui melko sotainen kausi 1500-luvun puolivälistä lähtien aina 1600-luvun alkupuolelle asti. Onneksi meille, venäläisillä oli vastassaan myös saksalainen ritarikunta Baltiassa, Suur-Puola ja Krimin tataarit, ja lisäksi Venäjällä oli runsaasti tekemistä saadakseen oman maansa yhtenäiseksi.

Ruotsi-Suomi pyrki myös vastaavasti laajentamaan valtakuntaansa Itämeren itäpuolelle, jossa saatiin ensimmäinen jalansija v 1561 Eerik XIV päättäessä ottaa venäläisiä vastaan taistelemaan Tallinnan suojelukseensa. Kahden naapurimaan ulkopoliittikka oli siten keskenään ristiriidassa ja sotien aihe valmiina.

Näissä olosuhteissa suoritti Ruotsi-Suomi sarjan sotaretkiä Baltiassa ja Venäjällä, joihin kaikkiin osallistui myös suomalaisia joukkoja. Seuraavassa tarkastellaan näitä sotaretkiä nimenomaan suomalaisten kannalta.

Venäjä ja sen naapurimaat 1500-luvun loppupuolella

II Viisikolmattavuotinen Venäjän sota vv 1570—1595

Kolmetoista vuotta oli kulunut edellisestä Venäjän sodasta, kun v 1570 aloitettiin Viron takia uudelleen sotatoimet, jotka kestivät peräti 25 vuotta. Tosin näistä oli rauhallisia vuosia 11. Tämä sota alkoi venäläisten suorittamalla Tallinnan piirityksellä. Puolustusta johti suomalainen Hannu Björnipoika Leijon, Lepaan herra, apunaan suomalaiset Klaus Åkenpoika Tott ja Kaarle Henrikinpoika Horn. Joukkoja hänellä oli n 2500 miestä, joista oli puolet suomalaisia, mm Lauri Juhananpojan pohjalainen lippukunta ja Tuure Pietarinpojan ratsuväen lipullinen. Seitsemän kuukautta kestäneen taistelun jälkeen venäläiset luopuivat piirityksestä. Sen jälkeen Virossa käytiin sotaa vaihtelevalla menestyksellä. Mainittavia tapahtumia oli v 1573 Lulkolinnan valtaus, Rakverin turha piiritys samana vuonna, jolloin menetettiin toistatuhatta miestä, ja vuonna 1577 alkanut uusi epäonnistunut Tallinnan piiritys.

V 1579 syyskuussa tehtiin voimakas hyökkäys Narvaa vastaan. Hyökkäyksen epäonnistuttua joutuivat piiritysjoukot vaikeaan asemaan. Nälkä ahdisti niitä pahemmin kuin vihollinen. Syyssateiden kastelemat miehet alkoivat pian sairastella. Satoja miehiä kuoli nälkään ja sairauksiin. Useat miehet etsivät taisteluissakin tahallisesti kuolemaa päästäkseen kärsimyksistä. Näissä olosuhteissa oli vetäydyttävä Tallinnaan. Matkalla uupui miehiä rasituksiin niin, että armeija oli aivan hajautumistilassa sen rippeiden saapessa perille.

V:n 1581 helmikuussa aloitti Pontus de la Gardie 10 000 miehen voimin hyökkäyksen jättäen Virossa, jossa ensimmäiseksi vallattiin Rakvere. Syyskesällä keskitettiin joukot Narvaa vastaan.

Hyökkäykseen osallistui Herman Flemingin ja Arvid Henrikinpoika Tavastin johdolla suomalaisia kolme ratsulipullista ja kaksi jalkaväen lippukuntaa¹⁾. Kahden vuorokauden tulivalmistelun jälkeen linnoitus vallattiin 6. 8. 1581 rynnäköllä. Tämän jälkeen joukot saivat ryöstää kaupunkia 24 tuntia sen ajan tavan mukaisesti. Siinä sivussa surmattiin n 7000 siviilihenkilöä ja sotilasta (luku saattaa olla liioiteltu). Tämän verilöylyn jälkeen vallattiin helposti mm Ivanlinna, Paidelinna ja Jaama. Näin oli Viro 11 vuotta kestäneiden taistelujen jälkeen saatu Ruotsi-Suomen haltuun.

Sodan ensimmäinen jakso oli ollut Ruotsi-Suomen aseille onnekas. Tunnustuksena suomalaisten osoittamasta urheudesta Juhana III korotti v 1581 Suomen suuriruhtinaskunnaksi. Tämä oli ensimmäinen suomalaisen sotilaan saavuttamista lukuisista kansallisesti merkittävistä tuloksista.

Tämän jälkeen oli viiden vuoden rauhallinen kausi, jolloin ilmeisesti suomalaisetkin suorittivat varuskuntapalvelusta Viron linnoissa. V 1590 aloittivat venäläiset Narvan piirityksen. Hornin johtamat joukot joutuivat luovuttamaan linnoituksen suuria tappioita kärsittyään. V 1591 suoritettiin vielä n 15 000 miehen vahvuudella joukolla retki Novgorodiin, jota ei kuitenkaan saatu vallattua. Paluumatkalla sortui n 6 000 miestä pakkaseen. Myöhemmin tehtiin toinenkin turha retki Novgorodiin.

25. 8. 1583 tehdyn laskelman mukaan tiedetään Virossa olleen seuraavasti suomalaisia joukkoja

— Tallinnassa	1 lippukunta	150 miestä
— Paidelinnassa	1	251 ”
— Narvassa	6	1524 ”
		yht 1925 miestä

Nämä olivat kaikki jalkaväkeä. Sen lisäksi Virossa oli tällöin 1243 miestä värvätyä ratsuväkeä. Siis yhteensä yli 3 000 miestä eli puolet koko silloisesta Suomen sotaväestä. Niinpä venäläiset voivatkin tehdä Suomen alueelle useita julmia ryöstöretkiä rajojemme ollessa melkein puolustamattomia.

V 1595 solmitun Täyssinän rauhan perusteella Ruotsi-Suomi sai pitää Viron, mutta Inkeri ja Käkisalmen lääni menetettiin. Suomalaiset sotilaat olivat saaneet mainetta urhoolisina ja kestävinä sotureina, mutta tuhannet heistä kaatuivat tai sortuivat tauteihin, nälkään ja kylmään.

1) Suomen aatellislipullinen	222 ratsumiestä
Martti Boijen lipullinen	406 ”
Peritti Iivarinpojan lipullinen	300 ”
Juho Laurinpojan lippukunta	415 miestä
Juho Laurinpojan lippukunta	314 ”
	yht 1657 miestä

III Suomalaiset Moskovaa auttamassa ja Novgorodia valloittamassa vv 1609—1615

Tausta

Venäjän sisäiset olot olivat 1600-luvun alkupuolella hyvin sekavat. V 1605 tehtiin Dimitri nimisestä henkilöstä tsaari, mutta pajarit väittivät myöhemmin, että kyseessä oli valehenkilö. Hänet surmattiin ja tilalle valittiin Vasilij Sujskij. Kilpailijaksi ilmestyi kuitenkin Vale-Dimitri, joka Puolasta alkoi marssia joukkoineen Moskovaa kohti. Kaarle-kuningas tarjosi tällöin apua Vasilij-tsaarille tarkoituksenaan saada jalansijaa Venäjällä. Tsaarin olikin pakko suostua tähän. Täten syntyi 28. 2. 1609 ns Viipurin sopimus. Sen mukaan vahvistettiin mm Täyssinän rauhahan rajat ikuisiksi ajoiksi ja sovittiin Ruotsi-Suomen Venäjälle antamasta avusta.

Palvelussopimus

Apujoukon suuruudeksi määrättiin 5000 miestä. Tsaarin oli maksettava sille palkka. Sotaväki ei saanut rasittaa tsaarin alamaisia, ryöstää kirkkoja eikä tehdä muutakaan väkivaltaa. Vangiksi saadut kapinalliset oli luovutettava lunastussummaa vastaan venäläisille. Apujoukon oli sitouduttava uskollisuuteen tsaaria ja venäläisten ylipäällikköä kohtaan.

Apujoukon kokoonpano

Ruotsi-Suomen apuretkikunnan johtajaksi määrättiin 25-vuotias Jaakko de la Gardie. Kokoonpanoltaan oli apuretkikunta melko kirjava. Sen vahvuus lienee ollut n 10 000 miestä, vaikkakin sopimus edellytti 5 000 miestä. Suurimaksi osaksi siihen kuului suomalaisia sekä lisäksi värvättyjä ulkomaalaisia joukkoja, kuten englantilaisia, skotlantilaisia ja ranskalaisia. Suomalaiset oli määrätty palvelukseen pakolla todennäköisesti eräänlaisen ruotujaon perusteella. Joukot olivat jaetut neljään rykmenttiin, joiden komentajina olivat suomalaiset Akseli Kurki, Antti Boije, Tönne Yrjönpoika ja Evert Horn. Viimeksi mainittu oli samalla de la Gardien lähin apulainen. Varsinkin ulkomaalaisten joukkojen kuri oli sangen heikko eikä niihin voinut paljon luottaa.

Moskovan retki

Apuretkikunta marssi ensimmäiseksi Karjalan kannaksen kautta Novgorodiin, jonne saapui v:n 1609 huhtikuun puolivälissä. Parin viikon kuluttua marssi jatkui Staraja Russaa kohti, minne joukot jäivät muutamaksi viikoksi. Tarkoituksena oli puhdistaa Ilmajärven etelä- ja länsipuoli aina Pihkovaan asti kapinallisista. Puolalaisten päävoimat tavoitettiin Kamestikin luona, jossa ne 15. 5. alkaneessa taistelussa tu-

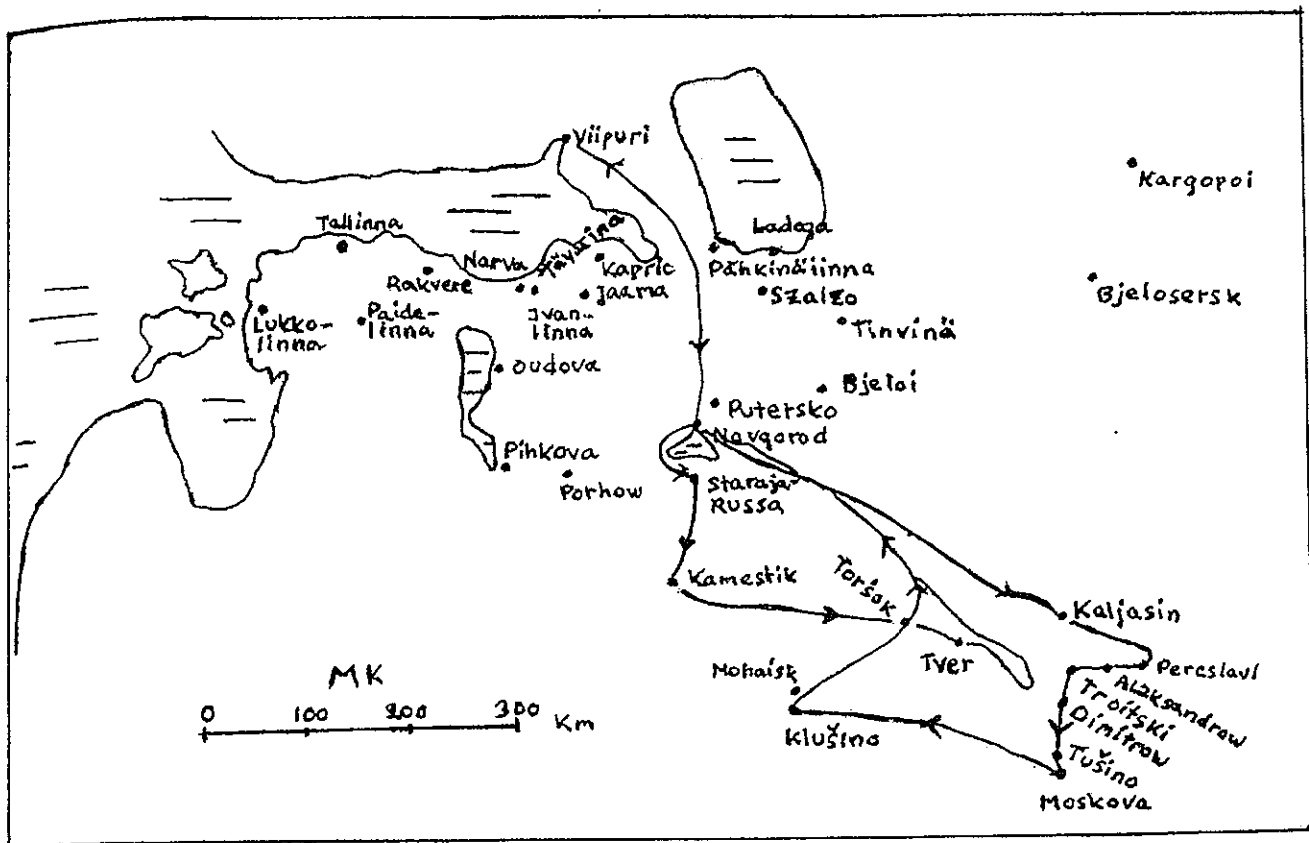
hottiin. Toinen voitto saavutettiin 27. 6. Torzokin aluella. Sieltä jatkettiin etenemistä Tveriin, joka saavutettiin 7. 7. Puolalaisten tarkoituksena oli estää Tverissä suomalais-ruotsalaisvenäläisiä joukkoja ylittämästä Volga. Noin viikon kestäneissä 13. 7. alkaneissa taisteluissa tuotettiin viholliselle suurta mieshukkaa, mutta itse kaupunkia ei onnistuttu valtaamaan. Suomalaisia tiedetään osallistuneen tähän taisteluun yhdeksän ratsuväkilipullista ja kuusi jalkaväen lippukuntaa.

Tverin taistelu oli keskeytettävä, sillä venäläisten ylipäällikkö Skopin kehoitti säästämään joukkoja ja marssimaan Moskovaan, joka oli vihollisen piirittämä. Marssi Moskovaa kohti aloitettiin, mutta silloin joukot rupesivat niskuroimaan. Pahimpia kapinoitsijoita olivat olleet suomalaiset. He väittivät, että voudit räsittivät heidän perheitään kotimaassa samaan aikaan kun heitä itseään viedään "teurastettaviksi" vieraalle maalle.

Ylipäällikön ja Hornin uhkaukset eivätkä lupauksetkaan vaikuttaneet kiihtyneisiin miehiin mitään. Suomalainen ratsumies ja jalkaväki aloitti hyvässä järjestyksessä marssin kotimaata kohti. Pian heitä seurasivat muutkin joukot. Lähellä Tveriä onnistui de la Gardien kuitenkin pysäyttää kapinoivat joukot. Hän oli temmannut omin käsin niiltä lipun ja miekka kädessä vaatinut joukkoja pysähtymään. Kovat otteet auttoivatkin. Osa joukoista eli n 1200 miestä suostui jälleen tottelemaan. Marssi jatkui Novgorodiin, josta osa miehiä oli kuitenkin lähetettävä kotimaahan. Kun kuningas kuuli tapahtumasta, rankaisi hän kapinoitsijoita ankarasti ja käski palauttaa miehet sinne mistä ne olivat tulleetkin. Kieltäytyjät oli määrä hirttää lähimpään puuhun.

Tapahtuma ei vaikuttanut kovinkaan haitallisesti sodan kulkuun. Vielä samana vuonna tehtiin uusi sopimus, jonka mukaan apujoukkojen vahvuutta oli lisättävä 4000 miehellä. De la Gardie marssi järjestyksen palautettuaan Koljasiin ja sieltä Pereslavin kautta Alexandrowiin, jonne armeija saapui 18. 10. Tähän pysähdyttiin 2 1/2 kk:n ajaksi. Sillä välin puolalaiset katkaisivat tien Moskovaan linnoittautumalla Troitskiin. De la Gardien täytyi odottaa apujoukkoja kotimaasta. Marraskuun 25. pnä tulikin Alexandrowiin 1000 miestä ja 10. 12. neljäsataa miestä. Saatuaan vielä 7. 1. 1610 käyttöönsä 3000 miestä ulkomaalaisia värvättyjä saattoi de la Gardie jälleen aloittaa etenemisen. Uudet joukot olivat varustetut suksilla ylipäällikön nimenomaisen toivomuksen mukaan, sillä Venäjän lumisilla lakeuksilla hiihtojoukot olivat ratsuväkeä käyttökelpoisempia. Mainittakoon, että jo silloin käytettiin hiihtojoukkoja tiedusteluun ja sissitoimintaan.

Alexandrovista marssi jatkui kohti Moskovaa. Ensimmäisenä vapautettiin Troitskin luostari

Karttapirros de la Gardien Moskovan retkestä ja kirjoituksessa mainitut paikannimet

puolalaisten piirityksestä. Sen jälkeen hyökättiin Dimitrovin kaupunkia vastaan, jota ei onnistuttu valtaamaan. Vale-Dimitrin pääjoukot olivat Tusinossa, jonne de la Gardie nyt suuntasi marssinsa. Apuretkikunnan saapuessa sinne pakeni vihollinen taistelutta syyttäen koko kaupungin tuleen. Maaliskuun 12. päivänä 1610 marssivat suomalais-ruotsalaiset joukot Moskovaan, jossa suurruhtinas ja väestö ottivat ne loistavasti vastaan. Joukkoja kestitettiin viinillä, oluella ja ruualla. De la Gardie itse sai kalliita lahjoja. Muistolahjoja jaettiin myös miehistölle.

Helmikuussa eteni erillinen osasto Evert Hornin johdolla Inkeristä ja hyökkäsi Bieloissa leiriytyneenä olevaa puolalaisosastoa vastaan. Hyökkäyksen epäonnistuttua joutui hän vetäytymään Zubkovin kautta Mohaiskiin saadakseen yhteyden pääjoukkoihin, joka onnistuikin 21. 6.

Moskovassa pääjoukot viettivät aikaansa parisen kuukautta varsin mukavasti. Mutta sen jälkeen tilanne patkotti palaamaan ankaraan todellisuuteen, sillä puolalaiset olivat aloittaneet Smolenskin piirittämisen. Marssi jatkui nyt Smolenskia kohti. Sinne ei kuitenkaan päästy, sillä Mohaiskin lähellä Klusinossa koh-

dattiin juhannuksena ylivoimainen puolalainen osasto. Heti taistelun alettua pakenivat de la Gardien alaisena olleet venäläiset joukko-osastot. Ankarassa taistelussa puolalaiset saavuttivat voiton. De la Gardie onnistui pelastaa joukkonsa vain lupaamalla, ettei enää tukisi Vasilija.

Taistelun päätyttyä teki pääosa ulkomaalaisista joukoista kapinan. Ne ryöstivät oman leirinsä, surmasivat toisiaan ja 31 lipullista meni lopuksi vihollisen puolelle. Pian de la Gardie totesi olevansa yksin tuskin 400 suomalaisen ja ruotsalaisen kanssa. Tämän pienen joukon kera hänen onnistui marssia Torzokin kautta vahingoittumattomana kotimaahan.

Näin kaukaa tarkasteltuna jäivät lukumäärät usein pelkiksi kylmiksi numeroiksi. Tarkemmin asiaan syvennyttäessä voidaan todeta, että kyseessä on ollut runsaasti alle puolimiljoonaiselle kansallemme tavattoman raskas isku. Matkalle oli lähtenyt yhteensä noin 14 000 miestä, joista noin puolet lienee ollut suomalaisia. Tästä joukosta palasi tuskin 400 miestä. Jälkipolvet voivat vain kuvitella mitä kärsimyksiä joukkojen on täytynyt kokea yhteensä 2000—3000 kilometriä pitkien marssien aikana Venäjän autioilla tasangoilla puutteellisesti varustettuina ja talvi-

myrskyjen pauhatessa. Kun tähän on lisäksi yhtynyt huoli satojen kilometrien päässä olevista omaisista, eikä taistelujen tarkoituksaan ole ollut joukoille selvä, ei ole ihme, jos joskus on syntynyt kapinamielialaa.

Novgorodin retki

De la Gardien ensimmäisen apuretkikunnan tehtävän epäonnistuttua kukistui Vasilij ja puolalaiset asettivat tilalle puolalaisen tsaarin. Venäläiset toivoivat jälleen Ruotsi-Suomelta apua. De la Gardie ryhtyikin v:n 1611 alussa keräämään uutta sotajoukkoa Venäjän retkeä varten. Hän saikin jälleen koottua n 5000—6000 miehen vahvuisen osaston. Siihen kuului suomalaisia, ruotsalaisia ja ulkomaalaisia joukkoja. Venäläisille hän asetti ehdoksi, että Pähkinälinnä ja Ladogan kaupunki oli luovutettava Ruotsi-Suomelle. Kun venäläiset olivat tähän haluttomia päätti hän valloittaa Novgorodin pakottaakseen heidät suurempaan myöntöväisyyteen.

Eteneminen aloitettiin Viipurista v 1611 aikaisin keväällä. Ensimmäisenä tavoitteena oli Wolchowin luona sijaitseva Szalzo. Tänne pysähdyttiin pitkähköksi ajaksi kelirikon takia. Vasta toukokuun lopulla voitiin jatkaa marssia ja 28. 5. saavutettiin Novgorodin lähellä sijaitseva Putetsko. Tänne saapui muutaman päivän kuluttua myös Horn tuoden 1000 miestä täydennystä mukanaan. Epäonnistuneiden neuvottelujen jälkeen vallattiin Novgorod rynnäköllä 16. 7. vastaisena yönä v 1611. Ensimmäisten joukossa ryntäsivät rikkiammutusta portista linnoitukseen Evert Hornin johtamat suomalaiset rakuunat. Venäläisen kroniikan mukaan "kadotukseen tuomitut (de la Gardien joukot) teurastivat ihmisiä ja ryöstivät kirkkoja" valtauksen jälkeen.

Sotaa jatkettiin suomalaisten johdolla varsin laajalla alueella. Mm Ivanlinna, Kaprio, Ladoga, Jaama, Täyssinä, Staraja Russa ja Porchow vallattiin ja Pähkinälinnää piirrettiin pitkät ajat kunnes sekin vihdoin antautui. Evert Horn yritti myös valloittaa Pihkovan, mutta se ei onnistunut. Tässä vaiheessa venäläiset yrittivät jo karkoittaa auttajansa, mutta viisi suomalaista ratsulipustoa hajoitti heidän joukkonsa Bjeloin luona. V 1613 sai de la Gardie täydennystä 5200 miestä, joista 1300 oli suomalaisia.

Jaakko de la Gardie piti Novgorodia kolmatta vuotta majapaikkanaan, josta syystä hän sai sotamiehiltä "Laiskan Jaakon" nimen. Näinä vuosina etenkin Horn taisteli jatkuvasti voittoa lukemattomia taisteluja. Mm v 1613 hyökkättiin Ladogan kaupungista Tihvinään. Itse kaupunki vallattiin, mutta linnoitus ei antautunut. Suuri venäläisten apujoukko lyötiin kuitenkin pakosalle ja aiheutettiin sille 21 lippullisen tappiot. Sen jälkeen vallattiin vielä Tihvinän itäpuolella oleva Kargopol ja Bjelo-

sersk, mutta saman vuoden syksyllä oli Tihvinän alueesta luovuttava. 10. 9. 1614 onnistuttiin valtaamaan vihdoinkin Oudova, jota piirrettiin jo neljättä kertaa. Nyt johti valtausta itse Kustaa II Aadolf.

Kuningas sai de la Gardien lopulta lähtemään kotimaahan. Evert Horn jäi tämän jälkeen ylipäälliköksi.

Ainakin v 1613 kerrotaan varustilanteen olleen erittäin arveluttavan. Miehistöllä oli niin rikkinäiset varusteet, että he tuskin pystyivät suojautumaan pakkasta vastaan.

Kustaa II Aadolf saapui v 1615 toistamiseen Venäjälle. Hän ryhtyi itse johtamaan Pihkovan piiritystä. Mukana oli noin 2000 suomalaista. Näistä oli neljä ratsulipullista (953 miestä) ja viisi jalkaväen lippukuntaa (1051 miestä)¹.

Kesän jatkuneen piirityksen jälkeen lähetti kuningas de la Gardien neuvottelemaan Novgorodiin rauhasta. Se ei johtanut kuitenkaan tulokseen. Pihkovan ympärille rakennettiin viidelle suunnalle linnoitetut leirit. Syyskuussa oli piiritysarmeijan vahvuus 8862 miestä. Syksyn tultua oli piiritysjoukkojen vetäydyttävä Narvaan, jossa osa niistä kotiutettiin. Pihkovan taisteluissa kaatui mm Horn, mies joka oli eniten vaikuttanut Ruotsi-Suomen vallan leviämiseen Viroon ja Inkeriin.

Merkitys

Apuretkikuntien toiminnalla oli Ruotsi-Suomen valtakunnalle tärkeä merkitys. Moskovan retken avulla saatiin Venäjä luopumaan Käki-salmen läänistä. Rauha solmittiin v 1617 Stolbovassa. Tämä rauha oli valtakunnalle edullisin kaikista siihen mennessä tehdyistä. Käki-salmen läänin lisäksi Inkerinmaa jäi Ruotsi-Suomelle ja Venäjä joutui maksamaan myös sotakorvauksen. Suomelle nämä sotaretket valitettavasti aiheuttivat jälleen tuhansien miesten menetyksen.

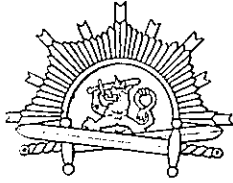
¹) Tähän aikaan oli lisäksi yli 2000 suomalaista Novgorodin, Inkerin, Viron ja Liivinmaan linnoituksissa varusväkenä jätettynä kolmeen lippulliseen ja yhdeksään lippukuntaan.

TAMPEREEN UIMAHALLITALON
mukavuudet ja monipuolinen palvelu tunnetaan:
Majoitus 1, 2 ja 6 hengen huoneissa.
Mainiot RAVINTOLA, BAARI, SAUNAT, HIERONTA,
UIMAHALLI, KIOSKI, MELONTA- JA SOUTUHALLI
SEKA' VALKO- JA KEMIALLINEN PESULA.

Kaikki samassa talossa

UIMAHALLITALO

Tampere, Pirkank. 10—12 p. 29 460

Norjalaisia kadetteja

Kadettipalsta

Kad J Hannila

OSLON KADETTIKOKOUS

Pohjoismainen kadettikokous pidettiin tänä vuonna Norjassa, Oslossa, 14. 6.—16. 6. välisenä aikana. Kadettikouluamme edusti 10 upseeria ja 50 kadettia. Matkan alkuvaiheessa oli havaittavissa pientä jännittyneisyyttä — useille matka oli ensimmäinen ulkomaanmatka, toisille ensimmäinen kosketus Pohjolan kadetteihin. Jo Norjan rajalla saimme tuntea tullemme ystävällisen kansan pariin. Vastassa oli suoraryhtinen norjalainen upseeri, joka johdatti meidät Osloon.

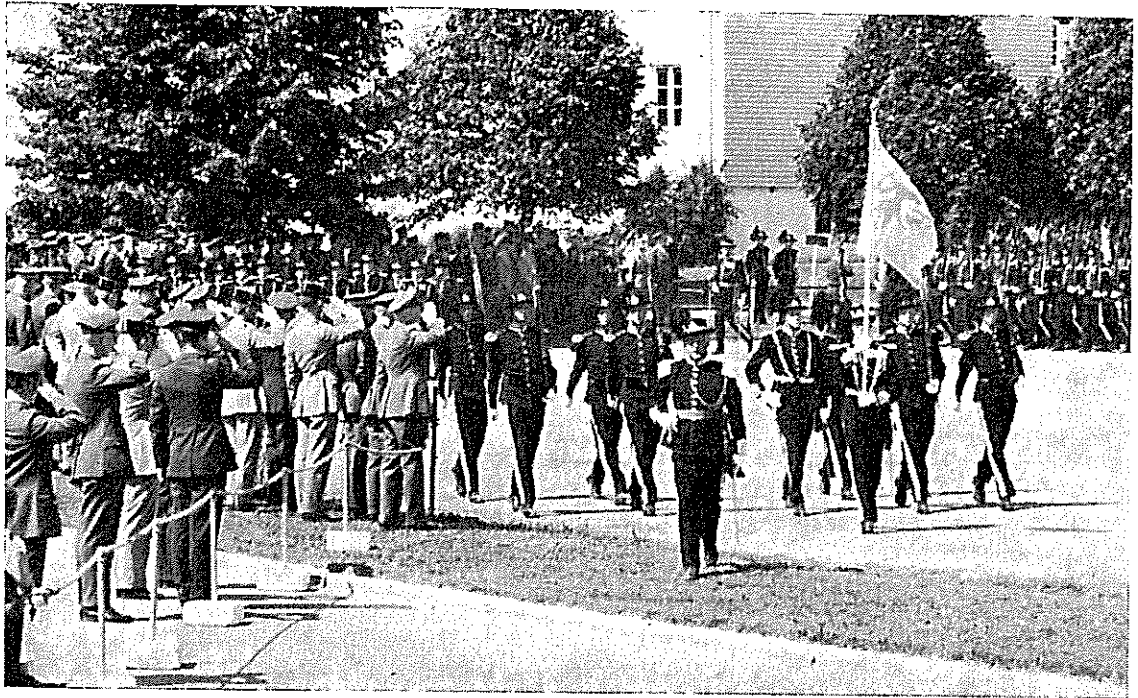
Torstaina 13. 6. ilalla saavuimme Norjan Sotakoululle, joka sijaitsee Oslon keskustassa kauniin Akerhus-linnakkeen välittömässä läheisyydessä. Majoituspaikkoina olivat päärakennus sekä kaksi luentosalia. Ensimmäisenä yönä ei sekä kukaan nukkunut, keskustelu kulki soti-juuri kukaan nukkunut, keskustelu kulki soti-lasasioissa. Yön aikana tulivat niin norjalainen, ruotsalainen, tanskalainen kuin suomalaisenkin kadettikoulutus ruodituksi perusteellisesti.

Perjantaina klo 10.00 avasi Norjan Maavoimien Komentaja kadettikokouksen Sotakoulun pihalla. Tilaisuus oli lyhyt ja sotilaallisen yksinkertainen. Oli mielenkiintoista seurata ulkomaisten komentoja ja tapaa, jolla he ottivat asennon ja levon, kuinka he suorittivat kunnianosoituksen ja mitenkä käännökset. Yhtä oudolta kuin nämä tuntuivat meistä, niin yhtä oudolta näyttivät muiden silmissä varmaankin suomalaisten liikkeit. Olimme ainoat, jotka veivät käden päähineeseen ilmoitettaessa ja lippuja salkoon vedettäessä.

Tanskalainen kadetti

Avauksen jälkeen tutustuimme Akerhusin jyrkävään linnoitukseen. Muureilta avautui jylhä näköala yli Oslo-vuonon. Hiljainen hetki kaatuneiden isänmaanystävien muistomerkin äärellä palautti mieliin vaikeat sotavuodet. Perjantaipäivän kohokohta oli Norjan Kuninkaallisen Kaartin tarkastuksen seuraaminen. Selasta täsmällisyyttä ja suoritusten yhdenmukaisuutta en usko kenenkään mukana olleen upseerimme koskaan nähneen. Paraati oli ulkonaisesti komea — mieleeni tuli suomalainen kenttäharmaa taistelija. Kaikesta loistosta huolimatta me kaikki yritimme pysyä perinteellisen suomalaisen sotamiehen osassa — paraatissa ryhdikäs, taistoissa luotettava. Tutustuminen

Kuninkaallisen Kaartin katselmus

Holmenkolleniin ja ampumakilpailut päättivät ohjelman. Tulokset ammunnasta puhuvat omaa kieltään. Kadettien pistooli 20 ls.: 1. Kad Vesanen 179, 2. Kad Flatö, Norja, 166, 3. Kad Tornving, Ruotsi, 161. Kadettien kuvioammunta 20 ls: 1. Kad Virtanen 20/175, 2. Kad Estensmö Norja, 19/154, 3) Kad Petterson, Ruotsi, 18/152. Myös upseerien pistooliammunnassa tuli voitto Suomeen. Sen voitti kapt Nykänen 178 pisteellä. Upseerien kuvioammunnassa oli paras maj Steinholt Norjasta, tulos 20/170.

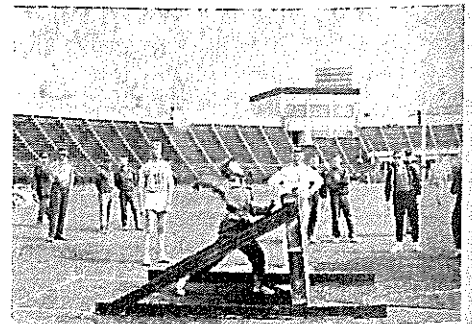
Lauantaina pidettiin Oslon Frogner-stadionilla urheilukilpailut sekä yleisurheilussa että uinnissa. Suomalaisten ylivoimasta kertovat parhaiten tulokset. Kilpailujen jälkeen ihmetelivät kilpavelemme menestystämme. Kävi ilmi, että muilla ei ole sellaisia harjoittelumahdollisuuksia kuin suomalaisilla Santahaminassa.

Tiiviiseen ohjelmaan oli varattu aikaa myös kevyemmälle toiminnalle — yhteinen illanvietto Oslo Militaere Samfund'ssa päätti lauantain. Seuraavana päivänä jatkui tutustumisemme Osloon. Akerhusin linna, Framhuset ja Kontikimuseo muistuttivat Norjasta merenkävijämaana. Kadettikokouksen lipunlasku klo 15.10 päätti virallisen ohjelman.

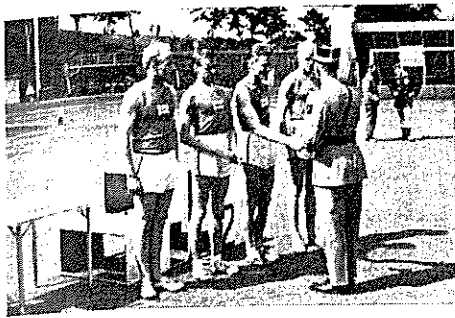
Kokouksen aikana oli havaittavissa pientä leireihin jakautumista. Ruotsalaiset ja tanskalaiset viihtyivät hyvin keskenään, samoin norjalaiset ja suomalaiset keskenään. Tästä huolimatta kunkin maan olot, kadettikoulutus ja -aika tulivat jokaiselle tutuiksi. Mielestäni tutustuminen Pohjolan sotilaskasvatukseen on

yksi kadettikokousten tärkeimpiä päämääriä. Tuntiessaan oman alansa kasvatuserusteet muualla voi kriittisesti arvostella kotimaansa oloja, löytää huonot ja hyvät puolet, löytää tien parempiin tuloksiin. Kadettikokoukset ovat arvokasta "koulutusaikaa" tuleville upseereille. Vuoden 1963 kokouksen henkeä kuvastavat norjalaisen toisen vuosikurssin kadetin sanat: "Ihaillemme suuresti suomalaisten sotataitoa Raateen ja Suomussalmen taisteluissa. Haluaisin vieraillla joskus näillä taistelupaikoilla. Moni kadettitoverini yhtyy tähän toivomukseen".

Ensi vuonna on kadettikokouksen isäntämaana Tanska. Tiedän kadettiemme silloinkin edustavan suomalaista upseeria kunnialla ja lujittavan ystävyysseiteitä ammattiveljiimme näissä meille läheisissä maissa.

Käsikranaatin heitto

Suomen viestijoukkue

Tuloksia:

100 m: 1. Kad Leskinen S 11,1, 2. Kad Aasgaard N 11,1, 3. Kad Lindelöf R 11,3.

1500 m: 1) Kad Hintsala S 4,12,6, 2. Kad Wanvik N 4,16, 3. Kad Wanning R 4,16,8.

4000 m:n maastojuoksu: 1. Kad Biering T 13,09,2, 2. Kad Beck T 13,19,7, 3. Kad Lerengen N 13,28,1.

1000 m:n ruotsalaisviesti: 1. Suomi 2,03,7, 2. Tanska 2,08,0, 3. Ruotsi 2,08,5.

Kuula: 1. Kad Kurkinen S 12,42, 2. Kad Poulsen T 12,36, 3. Kad Carlen R 12,20.

Pituus: 1. Kad Prosi S 652, 2. Kad Andersen T 649, 3. Kad Suorsa S 606.

Korkeus: 1. Kad Hattunen S 180, 2. Kad Ilva S 175, 3. Kad Pedersen S 175.

Käsikranaatin heitto: 1. Kad Ernstsson R 163,39, 2. Kad Forfot N 156,25, 3. Kad Syvänperä S 150,79.

Uinnin tulokset, 100 m vu: 1. Kad Ilmola S 1,06,7 2. Kad Vainikka S 1,10,0, 3. Kad Mattsson R 1,16,1.

100 m su: 1. Kad Mustonen S 1,27,7 2. Kad Pätäri S 1,39,0 3. Kad Markvardsen T 1,43,1.

200 m ru: 1. Kad Standal N 3,16,1, 2. Kad Ylikoski S 3,18,9 3. Kad Svensson R 3,27,2.

4 x 50 m: 1. Suomi 2,06,9 2. Ruotsi 2,15,3, 3. Tanska 2,33,9.

Me voitimme ...

Vanha armeija elää jälleen ...

Martti Santavuori

KIRKKAINA KIILTÄVÄT SÄILÄT

Reippaita, miehekkään huumorin rydyttämiä kertomuksia sotia edeltäneen armeijan ja varsinkin sen ratsuväen elämästä. "Harvinaisen eloisia, miehekkäitä ja jännittäviä ... aivan loistavia todellisuuskuvia." (Satakunnan Kansa) 289 siv. 5,50/11,50
Keriomukset kokoelmista RYKMENTIN VINTIKOIRA LUURANKOTAKKI

Jännittävä sukellusvenesotaa

Alexander Fullerton

PIIOLEIKKI

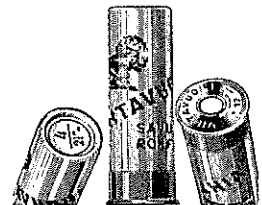
Kuuluisan sotakirjailijan omiin kokemuksiin perustuva jännittävä romaani englantilaisen sukellusveneen seikkailuista Norjan rannikolla pelastamassa piispa Gestapon kynsistä. Sotaromaanien ystäville mieluisaa luettavaa.
Suomentanut Martti Santavuori. 288 siv. 7/10:—

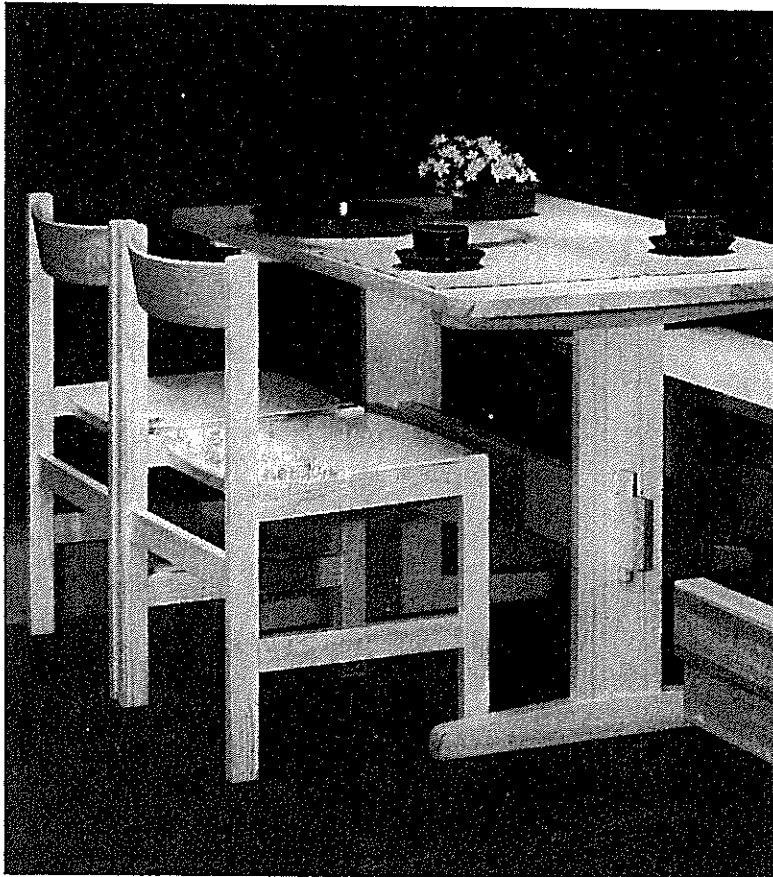
KARISTO

VIHTAVUORI

haulikonpatruuna
johon voitte
luottaa

Mänty
palaa
takaisin

H U O N E K A L U T S K E R R O S

S T O C K M A N N I

Maanpuolustus tähtäimessä

UUSI AURA

***kertoo kaiken
sitä sivuavan
koko maailmasta***

Kannattaa tilata —

KUVASATO A

Lounais-Suomen suuri sotaharjoitus alkoi 30. 9. Keltaisten maihinnousulla Rauman alueelle ...

Myös Tasavallan Presidentti kävi seuraamassa sotaharjoitusta. Kuvassa Presidentti Urho Kekkonen ja puolustusvoimain komentaja, jalkaväenkenraali S Simelius tutustumassa etulinjan tilanteeseen.

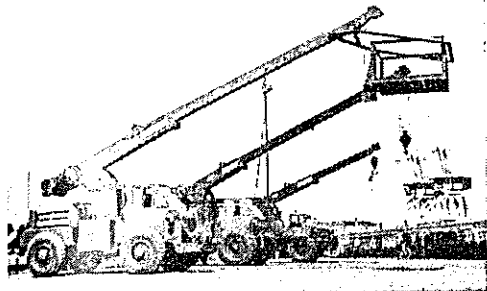
Yhdysvaltain maavoimien komentaja, kenraali Earl G Wheeler vieraili Suomessa 15.—21. 9. Kuvassa Laskuvarjojääkärikoulun asettaman kunniakomppanian tarkastus.

Fregatti Matti Kurki suoritti elo- ja syyskuussa seitsemän viikkoa kestäneen kaukomatkan. Kuvassa kommodori K E Pekkanen ja Suomen Osloon akkreditoitu sotilasasiamies, evl E Raunio laskevat seppeleen Akerhusin linnoituksessa.

Ekströmin

siirto- ja rakennuskoneista
muutamia esimerkkejä

AUSTIN-WESTERN, II maailmansodassa sotilas-
käyttöön suunniteltu täyshydraulinen, teleskoop-
piipumainen maastonosturi, joka nyt modernisoit-
tuina 4,5–12 tonnin malleina palvelee kaikkia
siviili- ja sotilasaloja.

PIONJAR, bensiinimootorikäyttöinen kal-
liopora- ja kankikone, paino 30 kg, 185
cc moottori. Varma, erittäin monipuoli-
nen työkone. Esim. roudanmurto, mon-
tunteko, tienalitusputkien läpilyönti, pio-
neerityöt . . .

LeTOURNEAU dieselsähköiset suurnostu-
rit, kussakin pyörässä oma sähkömoot-
tori. Lentokenttien pelastusnostureita,
tukkifrukkeja 50 ton. asti.

TOWMOTOR — kuuluisa, kestävä haa-
rukka- ja haaratrukki 0,6–30 ton.

SOILTEST — asfaltin, sementin ja maa-
parän erilaista tutkimusvälineistöä ja
-kojeita sekä maaparakoneita.

TIRFOR — vaijeritaloja nostoon ja ve-
toon.

M.A.N. — laiva- ja maadieselmootoreita
19–30.000 hv.

JOY — siirrettäviä ilmakompressoreita.

OSAKEYHTIÖ **Ekströmin** KONELIIKE

Helsinki Puh. 11421 Postilokero 310

MIEHET!

ROCK HUDSON MGM

Maineikas KINGS MEN hiusvoide

Teille, joka vaaditte täydellisintä!

Ylellinen hiusvoide — upeinta alallaan

Kesyttää itsepäiset hiukset — joustavasti, luonte-
vasti . . .

Elvyttää hiusten tervettä kiiltoa

Ei rasvoja eikä tahraa (hattunauha pysyy puhtana!)

Keveä, miehekäs tuoksu

Tyylikäs, "seisova" King Size muoviputkilo
mk 4:40

Amerikassa arvostetuin miesten kosmeettinen sarja

KINGS MEN

KINGS MEN ja MENESTYS kulkevat rinnakkain!

Suomessa: VALKOINEN RISTI, Helsinki

- 1 Jos näette pennin maassa, vaivaudutteko nostamaan sen talteen?
- 2 Pidätkö hallussanne käteisvaroja vain lähiajan tarvetta varten?
- 3 Pyrittekö keräämään itsellenne vararahaston yllättävien menojen varalle?
- 4 Pidätkö tätä vararahastoa pankissa kasvassa korkoa?
- 5 Suunnitteletteko tulojenne käytön etukäteen?
- 6 Harkitsetteko jokaisen ostoksenne tarpeellisuuden?
- 7 Valitsetteko käyttöesineen myös sen laadun eikä vain pelkän hinnan mukaan?
- 8 Teettekö suurehkot hankintanne mieluummin tavoitesäästämisen kuin vähittäismaksumenetelmän avulla?
- 9 Käytättekö talletustilin omistajana hyväksenne ilmaista pankkisiirtoa maksujenne suorituksissa?
- 10 Nautittekö kun pankkitilinne kasvaa?

kyllä ei

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

martti sakari

Kuinka tykkimies eetu hyny voitti maailmanmestarin

Kohtasin tässä eräänä päivänä teurastaja, tykkimies evp Eetu Hynyn. Hän maleksi tavanomaiseen hitaaseen tapaansa pitkin Mannerheimintietä. Tunsu minut. Sanoi tulleen Helsinkiin hieman tuulettumaan. Sodan aikana hän muodostui suorastaan käsitteeksi. Hän oli legenda. Nyt, Eetua katsellessani, ei olisi uskonut hänen pystyvän suurtekoihin.

Eetu oli lyhyt, vanttera mies. Hän oli hämäläinen ja sanan varsinaisessa merkityksessä jurikka. Tuskinpa sen harvapuheisempaa miestä maan päältä löytyy. Sodan alkaessa hän tuli patteristoomme, ensin hevostmieheksi, mutta kun todettiin hänen valtavat voimansa, Eetu sai ylennyksen ja hänestä tuli ammusmies. Vallan helposti hän kantoi neljä kuusituumaisen kranaattia kainalossaan, kaksi kummassakin. Ei sillä tykillä muita tarvittukaan, eikä Eetu sitä olisi hyväksynyt.

Eetu oli mainio toveri. Jos häneltä jotain pyysi, tai kysyi voisiko hän auttaa, ei Eetu puhunut mitään. Vilkaisi vain hieman otsa kurtussa ja ryhtyi puuhaan. Hän ei kättänyt kiiltosta, ei sitä itsekään liiemmästi jaellut. Mutta kun hän jotain teki, niin se oli perusteellista eikä kaivannut parantelua.

Muistan erittäin hyvin, kuinka hänestä tuli koko Syvärin puheenaihe. Oli toukokuu 1943. Itä-Karjalan kevät oli kauneimmillaan. Tosin vielä rospuuttoa siellä täällä, mutta ruoho työntyi maasta kuin renkipoika tytön perään ja lehdet puissa olivat juuri puhjenneet. Patterissa oli aamupäivä työskennelty uutterasti Luudat, kirveet ja sahat olivat heiluneet. Kommentoteltan takana oleva mäenrinne kiilsi jo puhtauttaan. Sinne kohosi hieno esiintymislava. Kolme neljä riviä penkkejä valmistui sen ympärille. Viihdekiertueen piti saapua illalla patteriston iloksi.

Ohjelmasta emme tienneet edeltä käsin muuta, kuin että kiertueen jäsenten joukossa oli pari ulkomaalaistakin. Mitä italialaisia lienevät olleet. Joka tapauksessa kaikki odottivat innokkaasti iltaa, sillä merkitsihän tällainen viihdetuokio tervetullutta piristystä yksitoikkoiseen asemasotaan. Monet olivat pesseet kesäpuseronsa, sillä esiintyjien joukossa oli myös naisia. Patterin kuusi partakonetta olivat erittäin ahkerasti käytössä. Kaikki halusivat naisten edessä esiintyä herrasmiehinä.

Punnitkaa taloudellisuutenne

YHDYSPANKKI

Illan suussa ajoi patteriin linja-auto, josta nousi jos jonkinlaista väkeä. Tunnin verran he touhusivat autosta kantamiensa laatikoiden ja purkkien parissa ja sitten kuulemma kaikki oli-kin valmista. Langat kuumenivat, kun viesti-miehet hälyttivät muiden tulipattereiden ja ko-mentopaikan henkilöstöä juhlapaikalle. Muu-tamia reservipataljoonan miehiäkin tuli uteliai-suudesta katsomaan, vaikka heille piti olla oma esitys seuraavana iltana. Itse patteriston ko-mentajakin saapui seuraamaan viihdetuokiota.

Kahden tykkimiehen pitelemä esirippu, joka oli vanha lakana, nousi tai paremminkin poistui näytämöltä ja viihdeilta alkoi. Kuulimme en-sin hanuristin rääkkäävän soitintaan ja joiden-kin musikaalisimpien korvia. Sitten aika mu-kavan näköinen tytön tyyppiä lauloi pari oikein somaa laulua. Mojovan pakinan ja tanssiesi-tyksen jälkeen esiintyi taikuri, joka veti kort-teja, liinoja ja sormuksia aivan mistä vain. Sitten seurasi ohjelman huippu. Nuoralla käve-lyn maailmanmestari antoi näytteen taidostaan.

Illan kuuluttaja kertoi hänen olleen lähes kaksi vuorokautta nuoralla yhteen menoon, jopa syöneen ja nukkuneenkin sillä. Sen jälkeen il-mestyi ulkomaan elävän näköinen, tiukoissa trikoissa pyllistelevä tumma miekkonen lavalle. Sulavasti hän kumarteli oikealle ja vasemmalle. Pikimusta tukka oli rasvalla liimattu päänah-

kaan kiinni. Mies heitti kainalossaan olleen köyden etumaisella penkkirivillä istuville kat-sojille. Köysi tutkittiin tarkasti ja huomattiin, että se oli aivan tavallista pyykkinarua.

Köysi pingotettiin lavan yli vastakkaisilla puolilla olevien mäntyjen avulla. Ketterästi rasvamainos hypähti sille, heilui hieman tasa-painoa tapaillen ja alkoi tehdä mitä ihmeelli-simpiä temppuja. Välillä avustaja ojensi tuo-lin, jolle maailmanmestari istuutui, sai vielä viulun käteensä ja alkoi soittaa haikeata vals-sia. Monisatapäinen katsojajoukko jakoi innok-kaasti suosiotaan ja pyysi uusintaa yhä uudel-leen ja uudelleen.

Ilmisesti näiden suosionosoitusten huuma-mana vai liekö ollut vain pelkkää tyhmyyttä, pieni mies kääntyi kuuluttajan puoleen kuiska-ten hänen korvaansa jotain. Kuuluttaja hy-myili ja nyökkäsi.

— Maailmanmestari haluaa haastaa kat-sojat kanssaan kilpaan. Pyydän teitä valitse-maan edustajan keskuudestanne kilpailemaan maailmanmestarin kanssa siitä, kumpi pysyy kauemmin köydellä.

Ankara pulina ja pulputus syntyi katsojien keskuudessa. Ei oikein tiedetty toisten kykyjä tässä aivan uudessa ja oudossa lajissa. Loppu-tuloksena taisi olla, että kukaan tuskin pääsisi

Jatkuu siv. 33

miehisen
voimakas

MINTOL

pastilli

- tupakkamiehille • "seuraavana päivänä"
- kun suussa on raikastamisen varaa
- retkillä ja reippaillessa

OHJEHINTA —:25

Hellas
Teidänkin hovihankkijanne

Uutispaloja

ENSIMMÄINEN "MINUTEMAN"-YKSIKKÖ TOIMINTAVALMIS

USA:n ilmavoimien ensimmäinen "Minuteman"-laivue tuli toimintavalmiksi heinäkuussa. Tämä mannten välinen ohjus, jonka kantama on 10 000 km, käyttää kiinteää polttoainetta ja on siten jatkuvasti suuressa toimintavalmiudessa. Nyt perustettuun, Montanan-osavaltioon sijoitettuun yksikköön kuuluu 150 ohjusta, jotka ovat maanalaisissa laukaisusuojissa. Minuteman-ohjelmaan kuuluu 800 ohjuksen valmistaminen ja toisen laivueen perustaminen on jo käynnissä.

(Wehrkunde 8/63)

RUOTSI UUDISTAA PRIKAATEJAAN

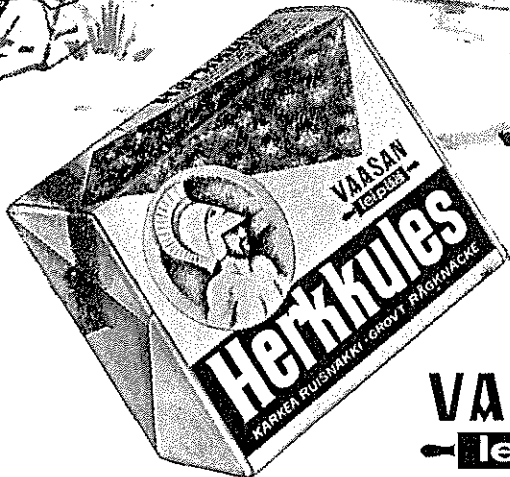
Ruotsissa kehitetään kenttäarmeijan organisaatiota erityisesti tulivoiman ja liikkuvuuden osalta. Uusien panssariprikaatien jalkaväki saa panssaroidut telaajoneuvot ja panssarivaunujen lukumäärä lisäytyy 50 %. Pohjois-Ruotsia varten perustetaan ns Norrlandin prikaateja, jotka varustetaan uusilla ruotsalaisilla tela-ajoneuvoilla. Panssaritorjuntaan on kiinnitetty erityistä huomiota. Prikaateihin on suunniteltu liitettäväksi myöhemmin myös ohjus-ilmatorjuntaa.

(Befäl 4/63)

"TAISTELU EETTERISTÄ" KIIHTYY

Amerikkalaisten antamien tietojen mukaan on Neuvostoliitolla ja sen liittolaisilla nykyisin käytössä 2500 häirintälähetintä. Erityisen tarkkaan pyritään estämään "Ameriikan äänen" ja "Vapaan Euroopan" lähetysten seuraaminen. Uusimpana piirteenä eetterisodassa ovat kiinalaisten propagandalähetykset, jotka ovat pakottaneet Neuvostoliiton perustamaan toisen "eetterintaman".

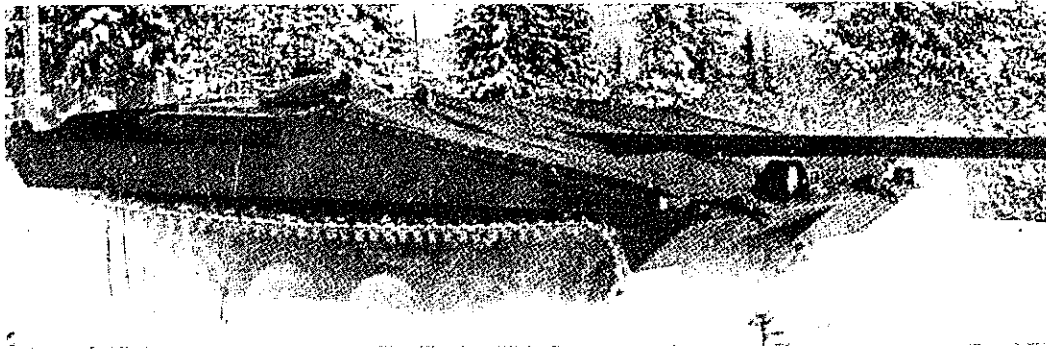
(Wehrkunde 9/63)

Luja urakka

Telaketjut pientareta kyntää, jalkaväki metsikössä ryntää, viestimiehet piuhaa kelaavat, pioneerit siltaa purkavat. — Sinkoo sinä hilkipisarat, vaan ei yksikään jää jälkeen muista, kun on jäntereissä Vaasan ruista!

VAASAN leipäkorin parhaiksi paloiksi
— leipää —

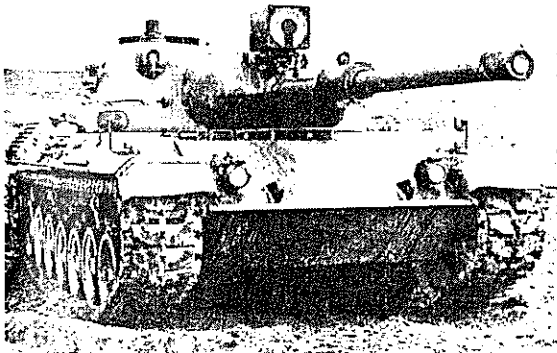
Panssarivaunu "S"

UUSIA PANSSARIVAUNUJA

Ruotsin armeijaa varten on kehitetty uusi panssarivaunu, psv S. Vaunu poikkeaa huomattavasti aikaisemmista tyypeistä. Siinä ei ole lainkaan tornia ja tykin suuntaaminen tapahtuu yksinomaan kääntämällä vaunua sivusuunnassa tai muuttamalla rungon asentoa korotusta varten. 105 mm:n kanuuna on automaattinen, joten lataajaa ei tarvita lainkaan. Miehistöä on kolme miestä, joista yksi taaksepäin ajoa varten. Tar-

vittaessa pystyy yksikin mies ajamaan ja ampumaan. Uudessa vaunussa, joka on amfibiokykyinen, on suunniteltu käytettäväksi rinnakkain Rolls Roycen dieselmoottoria ja Volvon uutta kaasuturbiinia. Panssarintorjuntaa ajatellen kiintyy huomio erittäin viistoon etupanssariin ja vaunun vain 2 metrin korkeuteen. Panssarivaunu S on valmistettu Boforsin, Volvon ja Landsverk tehtaiden yhteistyönä.

(Befäl 3/63)

Standard-panssarivaunu

Panssarintorjuntavaunu

Bundeswehrin uusi Standard-panssarivaunu esiteltiin lehdistölle heinäkuussa. Tämän 39 tonnin painoisen ja 238 cm korkean vaunun voidaan sanoa useassakin mielessä ohittavan jopa amerikkalaisten M 60 vaunun. Vaunun moottori pystyy käyttämään useita eri polttoainelaitteita. Pääaseena on 165 mm:n englantilainen kanuuna, joten a-tarvikkeet ovat samat kuin englantilaisissa vaunuissa tai amerikkalaisissa M 60:ssä. Tehokkaiden optisten laitteiden lisänä on infravalonheitin, joka mahdollistaa ampumisen pimeässä 1200 m:n etäisyydelle. Ajajalla on lisäksi omat infralaitteensa. Erikoista on myös se, että vaunu pystyy ilman erityisempiä valmisteluja kahlamaan 2,30 metrin syvyydessä.

Samassa tilaisuudessa esiteltiin myös uusi 23-tonnin panssarintorjuntavaunu. Standard-vaunua aiotaan valmistaa 1000 kappaletta ja panssarintorjuntavaunua on jo tilattu 300 kappaletta.

(Wehrkunde 8/63 ja
Kampftruppen 4/63)

Kadetti kurssien kuulumisia

37. Kadettikurssi 10-vuotias

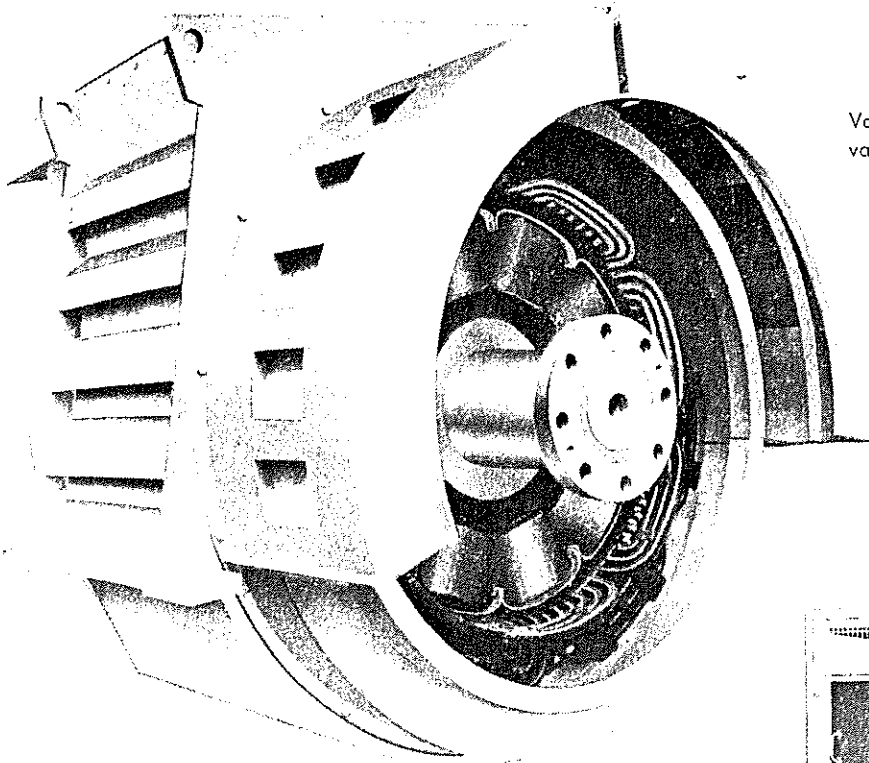
4. 6. 1953 valmistuneen 37. Kadettikurssin virkauran 10 ensimmäistä vuotta ovat täyttyneet. Näissä merkeissä kurssin jäsenet päättivät kokoontua 31. 8. 1963 todetakseen, mitä mainitun pituinen aika kurssin keskuudessa oli aikaansaanut, sekä palauttaakseen mieliin yhteisen kadettitaipaleen tapahtumia.

Kurssi oli valmistuessaan suurin sotien jälkeen koulutetuista; yhteensä 49 kadettia nimitettiin silloin upseerin virkoihin. Hivenen yli puolet — tarkalleen sanottuna 26 — oli mukana myötäilemässä seuraavia elokuun viimeisen tapahtumia: Ensimmäiseksi tapaamispaikaksi valittiin Kadettikoulu, missä kurssi suoritti kunniakäynnin kadettiväepelinsä, kapt R Kantonan johdolla kaatuneitten kadettiupseerien muistotaulun äärellä osoittaakseen kunnioitustaan Isänmaan puolesta kaikkensa antaneille. Tämän jälkeen juotiin Kadettikerholla yhteiset kahvit, jonka aikana Kadettikoulun koulutusupseeri, kapt K Saarenheimo, selvitteli nykyistä kadettikoulutusta. Esitetty aihe herätti vilkkaan ja ajoittain "korkeaoktaanisinkin" keskustelun. Käynti koulun eri osissa sekä kurssin jäsenten lähempi tarkastelu osoitti, että 10 vuotta on vielä varsin lyhyt aika, joskin tiettyä patinaa sekä koulussa että kurssilaisissa oli havaittavissa. Varsin paljon yhteisiä muistoja tulvi vastaan erityisesti kierroksen aikana kerroksissa; tupien nimet "Ruhtinaanmäki", "Petsamo", "Lähde" ym, Kaaderiaula, Karjala-huone sekä Keijo "Väkevän" lähes täysilukuinen skruuviseurue palauttivat mieleen monia riemullisia hetkiä!

Toiseksi kokoontumiskohteeksi oli varattu Kulosaaren Casino, jossa yhteistä iltaa vietettiin parempien puoliskojen kera kunniavierana silloinen Kadettikoulun johtaja, nykyinen kenrm evp Lauri Sotisaari rouvineen. Kunniavieraat ja kurssin jäsenet puolisoineen toivotti tervetulleeksi juhlatoimikunnan puheenjohtaja ja kurssin ikäpresidentti, kapt evp E Perasto. Mainion illallisen aikana suoritti kapt A Seppänen varsin monitahoisen "inventoinnin" kurssin saavutuksista sekä suoritettujen jatko-opintojen että läsnäolevien perhepiirienkin osalta; kapt M Valmasen — kurssin tunnustetun kaunopuhujan — pitäessä puolestaan puheen naisille. Illan kohokohdaksi muodostui kuitenkin kunniavieraanamme olleen kenrm Sotisaaren puhe, jossa hän lämpimän sanoin tervehti kurssia.

Viimeisen kesäillan vaihtuessa syksyn kuulakkaaksi yksi oli yhteinen toteamus: Yhteyden on säilyttävä — viiden vuoden kuluttua tavataan!

Kadetit n:o 3322 ja 3327

Vakiojännitegeneraattori laivakäyttöä varten 550 kW, 380 V, 600 r/m.

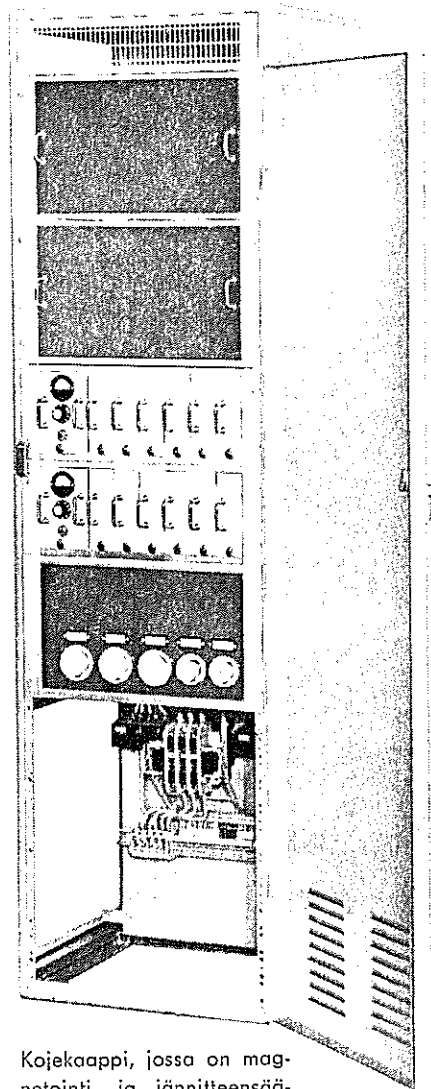
Vakiojännite- generaattoreita elektronisin säätölaittein

Laivojen apukäyttöä, varavoima-asemia ja muita pieniä itsenäisiä sähköverkkoja varten tarkoitettujen tahtigeneraattorien jännitteen säätö ja magnetointi ovat kauan olleet kysymyksiä, joille on ollut vaikea löytää tyydyttävää ratkaisua. Vasta transistoritekniiikan kehitys säätö vahvistimien alalla ja ohjattavien piitasasuuntaajien markkinoille tulo tekivät mahdolliseksi staattisen laitteen, jolla magnetointi ja jännitteen säätöpulmat voitiin edullisesti ratkaista.

Strömberg valmistaa nyt myös tällaisia generaattoreita ja säätölaitteita. Niihin voitte tutustua osastollamme Navigare 63 näyttelyssä, hallissa C.

oy Strömberg Ab

Helsinki — Kouvola — Kuopio — Oulu — Pari — Tampere — Turku — Vaasa
Tehtaat Helsingissä ja Vaasassa.

Kojekaappi, jossa on magnetointi- ja jännitteensäätölaitteet kahta yllä esitettyä generaattoria varten.

Keijo Katajainen:

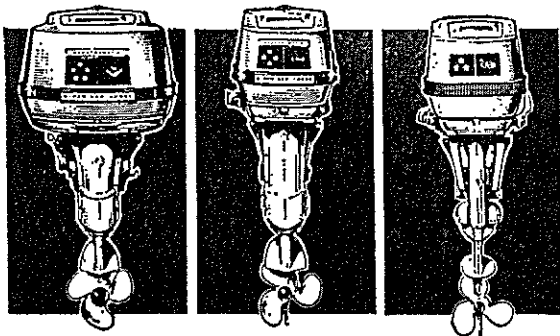
Navigare necesse est, non vivere

Vanha latinankieli muistui välittömästi mieleen kierrellessäni Messuhallin Navigare/63-näyttelyä katsomassa. "Maakrapu" (kuten yllekirjoittanut) ei ehkä osaa oikein arvostaa niitä yhteyksiä, kaupankäyntiä, kansainvälisiä suhteita ym joita merenkulku edustaa, mutta se elementti, jonka pannaissa asianomaiset joutuvat toimimaan on pelkätään pinta-alaltaan niin valtava, että syytä on ihmetellä, millä valtameriä on ylitetty jo fennoviikinkien aikoina!

Näyttelyn kokoonpanoon oli ilmeisesti käytetty huolta ja aikaa. Historialliset kuvat ja ajanjaksot kulkivat rinta rinnan nykyaikaisten keksintöjen kanssa ja kaiken yllä leijui meren henki, joka kuvastui milloin näytteille tuodun partioveneen keulassa tai "Rockefellerille" tarkoitetun perämöötörin sisustuksesta. Termejä, tekniikkaa, kieliä,

sekaisin länttä ja itää: tuolla myytiin ankkuria, joka pitäisi paikoillaan vaikka eduskuntatalon, tässä oli näytteillä potkuri, jolla saisi potkaisua Suomen jalkapallomaattelejoukkueenkin eteenpäin ja kentällä ja kentän vieressä jokaisen huvilanomistajan toiveuni, perämööttori, johon voi pakata vaimon ja lapset, jossa voi keittää, pestä, nukkua ja ajaa partansa, ja joka ylisummaan osoittaa itse huvilan tarpeettomaksi...

Summa summarum: Navigare-63 vakuutti jokaiselle näyttelyssäkävijälle, että merenkulun vuoksi tehdään, mitä tehtävissä on. Puolustusvoimat ovat olleet aktiivisesti näyttelyssä mukana. Pääasia on, että olemme havainneet erään elintärkeän asian: Puolustusvoimat eivät voi enää olla mikään eristäytynyt "oma maailmansa"; sen on oltava joka paikassa ja joka tilanteessa koko kansan asia!

Johnson ULKOLAITAMOOTTOREITA

3 - 5,5 - 10 - 18 - 28 - 40 - 75 hv.

**Turvallisesti
vetten päällä -
Johnsonilla
joka säällä!**

PÄÄEDUSTAJA

OY **NIKOLAJEFF** AB

Hki - Mikonkatu 19 - Puh. 11 105

MAAILMANKUULU LAATU

Sähkövarusteita

LUCAS

Ruiskutus- ja
sähkövarusteita

Iskunvaimentaja
Jarruja

Pääedustaja

Oy Elektro-Diesel Ab

Helsinki

nuoralle saati sitten pysyisi sillä. Silloin joku keksi, että tykkimies Eetu Hyny edustaa patteristoa, sillä onhan se noloa, jos tuo itsevarman näköinen tyyppi ei saa minkäänlaista vastusta.

Eetu vilkaisi kulmiensa alta puhujaa, ei sanonut mitään, vaan nousi seisomaan ja asteli lavalle. Hetken hän tuijotteli köyttä, kokeili sen kestävyyttä, raapaisi niskaansa ja alkoi riisua puseroan. Maailmanmestari hymyili huolettomana näköisenä ja nojaili toiseen tukimäntyyn. Eetu oli jo saanut avustajia, jotka innokkaasti kiskoivat saappaita hänen jaloistaan.

Mutta kun kaikki jo luulivat kilpailun alkavan, Eetu hävisikin lavalta ja palasi hetken kuluttua suuri kantamus siviilipaketin herkuja mukanaan. Maailmanmestari seisoi silmät pyöreinä ja pyöritti päätään kuuluttajan selvitellessä hänelle, mitä Eetulla oli sylissänsä.

— Jos sattuis, meinaan, tuo rimpuilu kestämään kauankin, hän selvitteli lähimmille katsojille. Samassa toi eräs avustajista pinon salapoliisiromaaneja — kaikki mitä patterista oli löytynyt — ja latoi ne lavalle köyden Eetun puoleiseen päähän. Nyt maailmanmestari oli jo silmin nähden hermostunut. Eihän hän tosiaan voinut tietää, millaisia köydellä tasapainolijoita täältä löytyisi. Muutenkin suomalaiset olivat hieman omituista kansaa.

Tällä välin katsojatkin olivat jo innostuneet. Eetu osasi yleensä kaikkea. Miksi hän ei olisi osannut tasapainoilla köydellä. Kuka tiesi

vaikka hän olisi ollut ammattilaisena. Alettiin lyödä jo vetojakin. Useimmat tosin olivat pikku miehen puolella, mutta Eetullakin oli suuri kannattajajoukko.

Vielä kerran Eetu häipyi korsuille, ja toi kinalossaan peitehuovan ja tyynyn. Hän oli tosiaan päättänyt yrittää parhaansa tässä kilvassa. Kilpatoveri huitoi käsillään ja selitti kuuluttajalle jotain. Viisikään ompeluseuraa ei olisi riittänyt hänelle äänen voimakkuudessa ja kiemeydessä. Käsien heilunta jätti jälkeensä toiset viisi.

Mutta Eetu järjesteli rauhallisesti eväitään, henkistä ravintoaan ja vuodevaatteitaan. Kun hän viimein tuntui olevan valmis, kuuluttaja rykäisi kurkkuaan ja ilmoitti:

— Maailmanmestari on, ikävä kyllä, saanut pienen pahoinvointikohtauksen eikä voi enää esiintyä. Pikku mies oli tosiaan poistunut, mutta me kaikki tiesimme, ettei syynä ollut ainakaan pahoinvointi. Eetu Hyny kohautti hartioitaan, kokosi välineensä ja hävisi lavalta katsojien huikeasti hurratessa, sillä me ymmärsimme hänen voittaneen ilman kilpailua, esiteltyssä, kuten sanotaan.

Seuraavana päivänä näin Eetun pyrkivän epätoivoisesti patterin taakse pingoitettun köyden päälle, mutta ainakin kaksikymmentä kertaa hän rätkähti siitä maahan. Kauempaa en enää voinut katsoa, sillä taru ihmeellisestä tykkimies Eetu Hynystä oli jo lähtenyt kiertämään reservipataljoonan miesten mukana pitkin linjoja.

Sofilashuumoria

LUONTAISHOITO

Joku emäntäihminen kyseli professori Martti Hämäläiseltä Kuopiossa luontaisparantolain merkitystä. Suorapuheinen lääkäintäeverstiluutnantti vastasi oitis irvistäen:

— Ei niissä kukaan parane. Siellähän pannaan vain p— vetteen ja heiniä etteen.

Talvisodan eräänä kirkkaana maaliskuisena päivänä oli kenraali Oesch seurassaan kapteeni Pesonius matkalla tarkastamaan etulinjaa Viipurin lahdella. Autolla mentiin niin pitkälle, kun tie ja ilmaviihollinen sen sallivat, mutta loppumatka piti tehdä hevoskyydillä. — Eräässä tienmutkassa olivatkin kenraalia sitten vastassa nostomies rekilamuskoineen.

Saavuttuaan miehen luo sanoi kenraali: ”No nostomies, täällä taitaa olla kova ilmatoiminta.”

Tähän mies (persoonallisuus) vastasi: ”On, kova on. Nyt lähdetään. Te kenraali tähyistätte oikealle, te kapteeni tähyistätte vasemmalle ja taakse, minä itse hoitelen etupuolen.”

Kenraalimajuri Sixtus Hjelman toimi everstinä ollessaan monet vuodet myös Kadettikoulun venäjänkielen opettajana. Hän oli hyväsydäminen vanha herra, joka ymmärsi kadettien kielivaikeuksia jopa liikaakin. Hän ei aina ”sakottanut” edes laiskuudestaakaan.

1. vuosikurssin päättyessä piti Hjelmannin kuitenkin antaa X-kurssin tykistöläisille joukko kehoituksia kielitaidon kohottamiseksi loman aikana. Eräs itseoikeutetuista oli kadetti S.

Kun opiskelu jälleen syksyllä alkoi, ja oltiin ensimmäisellä venäjän tunnilla, suoritti Sixtus kuulustelun. — Kad S:n tiedot punnittiin seuraavasti:

Hjelman: ”No onko kadetti S nyt lomallaan muistanut lukea ahkerasti venäjää?”

Kad: ”Kyllä olen, herra eversti.”

Hjelman: ”Mitä on poika venäjäksi?”

Kad: (Silmää räpäyttämättä) ”Skameikka, herra eversti.”

Hjelman: ”Hyvä, kadetti saa istua, minä hyväksyn kadetin.”

Sisällysluettelo

	Sivu
Puolustuslaitoksen tunnuskuva	4
Kautio Kavas: Länsimaisia käsityksiä komentajalle asetettavista vaatimuksista ja koulutuksesta	5
In Memoriam	8
Everstiluutnantti Y Tehola: Meidän aikaan	10
Majuri N Lappalainen: Suomalaiset soturit vierailta taistelukentillä	14
Kadetti Juhani Hannila: Oslon kadettikokous	19
Kuvasatoa	23
Martti Sakari: Kuinka tykkimies Eetu Hyny voitti maailmanmestarin	26
Uutispaloja	28
Kadettikurssien kuulumisia	30
Keijo Katajainen: Navigare	32

"Puvustaan sotilas tunnetaan, puvun valmistuksesta Myllö"

Virka- ja siviilivaatturi T I Myllö on jo kautta maan tunnettu sotilaiden "hoviräättäli". Kaikkia sotilas- ja siviilipukuja valmistetaan pitkäaikaisella kokemuksella. Kangasvarasto on monipuolinen sekä valmistus nopeaa ja huokeaa.

I luokan tilauspukimo

Kääntykää pukuhuolissanne

T I MYLLÖN

puoleen

Osoite: Helsinki, Kulmakatu 1
puhelin 630 564

KYLKIRAUTA

Kadettikunta ry:n järjestölehti

N:o 60

Päätoimittaja: evl E Korpikoski, PEjärv-ös,
puh 625801/2231

Toimituskunta:

evl E Korpikoski (phj), majjt P Ojanperä (siht),
J Valtanen, N Lappalainen, kapt A Pajunen
ja maist U Ryönänkoski

Toimitussihtööri: kapteeni A Lauri,
Pääesikunta, puh. 625801/2628

Ilmoitukset: ltn V Levomäki, Pihlajatie
26 A, puh 484362

Taloudenhoito ja ilmoitusaineisto:
rouva Irja Wonkka, Liisank 1, Helsinki,
12681/333

Kuvalaatat: Helander-Kliché, Helsinki,
puh 632042

Osoitteen muutokset: Kadettikunnan toimisto,
Fredrikink 16 A, 625801/2177 tai 57384

POSTISHIRTOTILI 30 909